

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**POUŽÍVÁNÍ SUBJUNTIVU/INDIKATIVU PO OPERÁTORECH
PRAVDĚPODOBNOSTNÍ MODALITY V JIHOAMERICKÉ
ŠPANĚLŠTINĚ (OBLAST ANDSKÁ, CHILSKÁ A RÍO DE LA
PLATA).**

Vedoucí práce: Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.

Autor práce: David Kunz

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3

2012

Prohlášení o původnosti práce

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, dne 16. května 2012

.....
David Kunz

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucí bakalářské práce Mgr. Miroslavě Aurové, Ph.D. za odborné vedení a konzultace poskytnuté při zpracování této práce.

Anotace

Tato bakalářská práce se soustředí na užití subjuntivu nebo indikativu po oprátoru *quizás* a jeho variant v jihoamerické španělštině. Konkrétně zkoumá oblast And (státy Peru, Bolívie, Ekvádor), Chile a Río de la Plata (tuto oblast zastupují státy Paraguay, Uruguay a Argentina). Pomocí korpusu španělské královské akademie CREA byl proveden výzkum a statistika tohoto užití, kterému předchází teoretická část, obsahující teoretické podklady pro zpracování výzkumu.

Annotation

This bachelor thesis is focused on the problematic of using indicative or subjunctive after operator *quizás* and all of its variations in Spanish of South America. It is specialized on part of The Andes (states Peru, Bolivia and Ecuador), Chile and Río de la Plata (this part contains 3 states: Paraguay, Uruguay and Argentine). With the help of CREA (corpus of Spanish Royal Academy) it was developed the research of this problematic and it's accompanied with the theoretical part, that containing theoretic materials for this research.

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Teoretická část	10
2.1 Slovesné způsoby ve španělštině (<i>modos</i>)	10
2.2 Indikativ (<i>indicativo</i>)	10
2.3 Subjuntiv (<i>subjuntivo</i>).....	16
2.4 Adverbia.....	22
2.5 Modalita	23
2.6 Operátor a konektor	25
3 Praktická část	27
3.1 Práce s korpusem a průběh výzkumu	28
3.2 Vlastní výzkum	31
3.2.1 Oblast And	31
3.2.1.1 Bolívie.....	31
3.2.1.2 Ekvádor	35
3.2.1.3 Peru	39
3.2.2 Chilská oblast.....	43
3.2.2.1. Chile.....	43
3.2.3 Oblast Río de la Plata.....	47
3.2.3.1 Uruguay	47
3.2.3.2 Argentina	51
3.2.3.3 Paraguay.....	55
3.3 Závěrečné hodnocení	59
3.3.1. Srovnání na úrovni států	59
3.3.1.1 Andská oblast.....	59
3.3.1.1.1 Bolívie.....	59
3.3.1.1.2 Ekvádor	60
3.3.1.1.3 Peru	62
3.3.1.2 Chilská oblast.....	63
3.3.1.2.1 Chile.....	63

3.3.1.3 Oblast Río de la Plata.....	63
3.3.1.3.1 Uruguay	63
3.3.1.3.2 Argentina	64
3.3.1.3.3 Paraguay.....	66
3.3.2 Srovnání na úrovni oblastí	67
3.3.2.1 Andská oblast.....	67
3.3.2.2 Chile.....	67
3.3.2.3 Oblast Río de la Plata.....	68
4 Závěr	70
Cizojazyčné resumé	72
Seznam použité literatury a internetových zdrojů	74
Seznam použitých zkratk	75
Přílohy.....	76

1 Úvod

Tématem mé bakalářské práce je výzkum užití subjuntivu a indikativu po operátorech pravděpodobnostní modality v Latinské Americe. Jako užší zaměření byly zvoleny oblasti andská, chilská a nakonec oblast Rio de la Plata. Toto téma jsem si vybral z důvodu zájmu o španělskou morfologii a o španělštinu všeobecně.

Hlavním úkolem práce bylo zjistit četnost výskytu těchto dvou časů, a to za pomoci korpusu CREA Španělské královské akademie. Konkrétně byl zkoumán operátor *quizá* a všechny jeho varianty (tedy *quizá*, *quizás*, *Quizá*, *Quizás*), a to v oblasti And (Bolívie, Ekvádor, Peru), v oblasti Chile (zde pouze stát Chile) a v oblasti Río de la Plata (Argentina, Paraguay, Uruguay). Ovšem vedle funkce operátoru spouštějícího buď indiokativ nebo subjuntiv se tento v CREA vyskytoval často také ve funkci adverbiale.

Svou práci jsem omezil pouze na operátor *quizás* (a jeho varianty), a to z důvodu výskytu příliš velkého množství výskytů. Ze stejného důvodu jsem nepracoval se všemi variantami, ale v některých případech jsem musel použít filtr, který nabízí korpus CREA. Dělo se tak například v oblasti státu Argentina, kde jsem musel použít až filtr s měřítkem 15 (tedy každý patnáctý případ).

Celá práce je rozdělena do čtyř základních kapitol (Úvod, Teoretická část, Praktická část a Závěr), a je doplněna o přílohy. Celý obsah lze najít na straně 7 v této práci.

V úvodu hovořím o hlavním tématu práce, seznamuji s postupem výzkumu a také se strukturou práce.

Teoretická pasáž popisuje gramatickou oblast potřebnou ke zdárnému zpracování výzkumu. Lze zde najít popis základních gramatických jevů, které se vyskytují v CREA po zkoumaném operátoru (tedy subjuntiv, indikativ) a adverbiale, dále pak formy a rozdělení subjuntivů a indikativů společně s příklady jejich využití, rozdělení adverbíí a jejich vlastnosti. Obsahuje také vysvětlení pojmu modalita její klasifikaci.

Praktická část je rozdělena do tří základních podkapitol. V té první detailně popisují práci s korpusem CREA a metodiku mého výzkumu.

Druhá část praktické části je zaměřena na samotný výzkum, tedy mechanické zpracování každé verze operátoru v každé zkoumané zemi. Vytvořil jsem tedy celkem

28 podkapitol (7 států X 4 formy výskytu operátoru *quizá*) obsahující tabulku se zjištěnými údaji, krátkým hodnocením a procentuální výskyt v závislosti na žánru dokumentu. Tato část byla časově nejnáročnější a zaujímá téměř velkou část mé práce.

Následuje hodnocení získaných údajů, které jsem rozdělil na dvě úrovně. První z nich je hodnocení na úrovni jednotlivých států, kdy jsem porovnával jednotlivé státy a pro názornost jsem uvedl také grafické zpracování výsledků. V druhé úrovni jsem hodnotil výsledky na úrovni oblastí (tedy andská, chilská a Río de la Plata). Opět jsem své hodnocení doplnil o graf procentuálního výskytu.

Poslední částí práce je závěr, kde jsem uvedl absolutní výsledky, hodnocení práce a možnosti odchylek.

2 Teoretická část

2.1 Slovesné způsoby ve španělštině (*modos*)

Ve španělské gramatice se vyskytují tři základní slovesné způsoby, a to indikativ (*modo indicativo*), tedy oznamovací způsob, subjuntiv (*modo subjuntivo*), neboli způsob spojovací a nakonec imperativ (*modo imperativo*) čili způsob rozkazovací.¹ K těmto způsobům lze doplnit také neurčité slovesné tvary (infinitiv, gerundium a participium), ale ty nejsou pro tuto práci důležité, stejně tak jako imperativ. Dále se tedy zaměřím spíše na indikativ a subjuntiv.

Slovesným způsobem lze vyjádřit subjektivitu výpovědi a postoj k ní. Na základě volby indikativu či subjuntivu mluvčí vyjadřuje, je-li použit v závislých větách, smysl výpovědi či konektor určující volbu subjuntivu (1) nebo indikativu (2).

(1) ¡*Ojalá Llueva!*

(2) *El niño come.*

2.2 Indikativ (*indicativo*)

Jak již bylo řečeno, tento slovesný způsob se užívá v situacích, kdy mluvčí hovoří o reálných skutečnostech, ději, jenž se odehrál v minulosti a v situacích, kdy je mluvčí naprosto přesvědčen o jistotě skutečnosti.

2.2.1 Časy indikativu (*tiempos de indicativo*)

Časy indikativu se rozdělují na jednoduché (*simples*) a složené (*compuestos*). Jak již název napovídá, forma tvaru jednoduchého času se skládá z jednoho slova (3), kdežto u tvaru složeného je dané sloveso doprovázeno adekvátním tvarem slovesa *haber* (4). Následuje jejich výčet a tvar slovesa *escribir* v první osobě jednotného čísla.

¹ GÓMEZ, TORREGO, *Leonardo*, *Gramática didáctica del Español*, Madrid, Ediciones SM 1998, s. 133 - 143

(3) *Jednoduché časy (simples)*

a. Presente:	<i>escribo</i>
b. Préterito imperfecto:	<i>escribía</i>
c. Préterito indefinido:	<i>escribí</i>
d. Futuro imperfecto	<i>escribiré</i>
e. Condicional simple	<i>escribiría</i>

(4) *Složené časy (compuestos)*

a. Préterito perfecto	<i>he escrito</i>
b. Préterito pluscuamperfecto	<i>había escrito</i>
c. Préterito anterior	<i>hube escrito</i>
d. Futuro perfecto	<i>habré escrito</i>
e. Condicional compuesto	<i>habría escrito</i>

Jak již název samotného času napovídá, každý z nich se užívá v závislosti umístění děje na časové ose. Čas přítomný (*presente*) se aplikuje na situaci, která probíhá v okamžik promluvy (5), časy minulé (*préterito*) na děj minulý (6) a stejně tak i budoucí časy (*futuro*) popisují děj v budoucnosti (7).²

(5) *La Biblioteca de Alejandría resurge una vez más de las cenizas*

(6) *Rodolfo Martín Villa replicó ayer al presidente*

(7) *¡Lo harás inmediatamente!*

2.2.1.1 *Jednoduché časy*

2.2.1.1.1 *Presente*

Jak již bylo řečeno, tento čas se ve španělštině používá při popisu děje, který právě probíhá, čili *presente inmediato*³ (8)⁴. Můžeme ho však užít i v jiných situacích.

² BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 99 - 105

³ Podklady pro výklad této kapitoly z GÓMEZ, TORREGO, *Leonardo, Gramática didáctica del Español*, Madrid, Ediciones SM 1998, s. 148

Další využití přítomného času je při stále se opakujících činnostech. V tomto případě se jedná o *presente habitual* (9). Přítomný čas se také může objevit jako *presente gnómico* (10), kterým se označují všeobecné pravdy. Používá se tedy například ve vědních oborech, při všeobecně platných tvrzeních. *Presente* se také může vyskytnout jako *presente histórico* (11). Jedná se o děj, který se sice odehrál v minulosti, ale mluvčí, vyjadřující událost v minulosti, hovoří přítomným časem (např. v češtině: „V roce 1975 umírá Francisco Franco.“). Přítomný čas také označuje blízkou budoucnost, v tomto případě hovoříme o *presente por futuro* (12). Présens se také může objevit jako *presente por valor imperativo* (13), tedy ve významu rozkazu.

- (8) *Ahora mismo subo.*
- (9) *Todos los días voy al colegio*
- (10) *Dos por cuatro son ocho*
- (11) *Sin embargo, a partir de 1870 la economía inicia una línea de crecimiento ...*
- (12) *El próximo año voy a Madrid estudiar*
- (13) *¡Ahora mismo te vas aquí!*

2.2.1.1.2 Préterito imperfecto

Za pomoci tohoto času se ve španělštině vyjadřuje děj minulý, pokud mluvčího nezajímá a výsledek akce pro něj není důležitý (14). Dále se tento čas vyskytuje ve větách, hovořících o minulosti, s vazbou na příslovce času (*siempre, a veces, cada día, aj.*). V tomto případě se jedná o reiterativní význam (*valor reiterativo*) (15). Dále také může vyjadřovat úsilí či snahu, tedy *valor conato* (16) nebo se vyskytuje v podmínkových větách (17). Lze ho užít také v situacích, kdy potřebuje mluvčí vyjádřit zdvořilost (*valor de cortesía*). Zde se váže například na slova *querer* nebo *poder* (18). Tohoto času užívají také děti při užívání jejich vlastní fantazie jako *valor de fantasía* (19). Především v literatuře se objevuje také při vyjádření závěru děje (*valor de cierre*)

⁴ Příklady z GÓMEZ, TORREGO, *Leonardo, Gramática didáctica del Español*, Madrid, Ediciones SM 1998, s. 148; BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 100

(20) a také ho může být použito při tvrzeních v minulosti se vztahem k budoucnosti, tzv. *futuro en el pasado* (21).

- (14) *En esta casa vivían unos amigos míos*
- (15) *Yo siempre iba a la casa de mis abuelos*
- (16) *Ya me venataba cuando oí la explosión*
- (17) *Si me tocara la lotería, me compraba una casa*
- (18) *¿Deseaba algo?*
- (19) *Yo era un príncipe y tú un dragón, ¿de acuerdo?*
- (20) *A los cuatro días el barco llegaba a puerto.*
- (21) *¿No dijiste que el partido era mañana?*

2.2.1.1.3 Préterito indefinido

Tento čas vyjadřuje děj, který se odehrál v minulosti, ale na rozdíl od préterita imperfecta je časově ohraničen (např. *ayer, el mes pasado* atd.), a tedy jej lze považovat za ukončený (22).

- (22) *Juan estuvo ayer en Ávila.*

2.2.1.1.4 Futuro imperfecto

Tato forma se užívá pro vyjádření dějů budoucích (23). Lze ho však nalézt také jako vyjádření pravděpodobnosti nebo předpokladu (*valor probabilidad*) (24) nebo ve významu rozkazu, tedy *valor imperativo* (25). Objevuje se také při vyjádření nadávek a při popisu negativních vlastností, kde má funkce zintenzivňující (*valor intensificador*) (26).

- (23) *Mañana iré a tu casa.*
- (24) *En este momento, mi madre estará en casa.*
- (25) *No volverás más a esta casa*
- (26) *¡Seré tonto!*

2.2.1.1.5 Condicional simple

Za pomoci tohoto času se ve španělštině vyjadřuje děj následující po ději probíhající v současnosti v podmínkových větách (27). Lze ho také použít pro vyjádření možnosti (*valor de probabilidad*) (28), nebo ho lze zaměnit za přezens při vyjádření srdečnosti – *valor de cortesía* (29).

(27) *Aunque estuvieras enfermo, no me separaría de ti.*

(28) *Sería muy inteligente, pero lo suspendieron.*

(29) *¿Le importaría darme fuego?*

2.2.1.2 Složené časy (*tiempos compuestos*)

2.2.1.2.1 Préterito perfecto

Pomocí tohoto času hovoří mluvčí o minulosti, která však svým trváním stále zasahuje do současnosti a má na ní vliv (30). Hlavní rozdíl mezi préteritem perfectem (31a) a préteritem indefinidem (31b) je, že v druhé situaci se časový údaj odehrál hluboko v minulosti a nedotýká se tedy současnosti (např. *diez años antes*)

(31) a) *Este año lo hemos pasado mal.*

b) *Diez años antes lo pasamos mal.*

(32) *En un minuto, he acabado*

Préterito perfecto se však dá také užít pro vyjádření budoucnosti (32). Tento vztah mezi préteritem perfectem a préteritem indefinidem však není ve španělsky mluvícím světě všude stejný. V Galicii, Asturii, na Kanárských ostrovech a v některých zemích Jižní Ameriky je užití préterita perfecta velice vzácné a setkáme se spíše s préteritem indefinidem.

2.2.1.2.2 Préterito pluscuamperfecto

Tato slovesná forma se vždy užívá společně s jinou větou pro vyjádření předminulosti (33).

(33) *Cuando tú llegaste, yo ya había salido.*

2.2.1.2.3 Préterito anterior

Tento čas se v moderní španělštině již tolik nevyskytuje. Jedná se o zastaralý a spíše knižní fenomén. Na jeho místě užívá španělština spíše préterito indefinido nebo préterito pluscuamperfecto. Je doprovázen prvky, jako například *en cuanto, no bien, después que, cuando, luego que, tan pronto como* atd. Opět se užívá při popisu děje předcházejícího ději v minulosti s důrazem na jeho bezprostřednost (34).

(34) *En cuanto lo hubo dicho, se marchó*

2.2.1.2.4 Futuro perfecto

Tento čas vyjadřuje budoucí děj, který je však ve vztahu k momentu, ve kterém se nachází mluvčí (35) Podobně jako futuro imperfecto, lze tímto časem vyjádřit také pravděpodobnost (36) nebo předpoklad (37).

(35) *Mañana, a estas horas, yo ya me habré examinado*

(36) *Si el suelo está mojado, habrá llovido.*

(37) *Este cuadro lo habrá pintado algún aficionado.*

2.2.1.2.5 Condicional compuesto

Tento tvar se užívá v situacích, kdy se děj odehrává po jiném ději (38). Lze ho také použít pro vyjádření podmínky nebo možnosti.

(38) *En el caso de haberlo sabido, te lo habría dicho.*

2.3 Subjuntiv (*subjuntivo*)

V češtině nelze nalézt žádný gramatický tvar, který by odpovídal subjuntivu⁵. S jeho pomocí se ve španělštině vyjadřují např. přání, nejistota, pravděpodobnost, možnost atd. Lze ho nalézt jak samostatně, tak i v souvětích.

2.3.1 Časy subjuntivu

Ve španělštině existuje celkem šest časů, spadající do této kapitoly. Podobně jako indikativy se i subjuntivy dělí na dvě skupiny, tedy na časy jednoduché (*tiempos simples*) a časy složené (*tiempos compuestos*). Stejně jako u indikativu uvádím jejich výčet společně se slovesem *escribir* v první osobě jednotného čísla v daném tvaru (39) a (40)⁶.

(39)	Jednoduché časy (<i>simples</i>)	
a.	Presente de subjuntivo	<i>escriba</i>
b.	Préterito imperfecto de subjuntivo	<i>esscribiera/escribiese</i>
c.	Futuro imperfecto de subjuntivo	<i>escribiere</i>
(40)	Složené časy (<i>compuestos</i>)	
d.	Préterito perfecto de subjuntivo	<i>haya escrito</i>
e.	Préterito pluscuamperfecto de subjuntivo	<i>hubiera escrito</i>
f.	Futuro perfecto de subjuntivo	<i>hubiere escrito</i>

⁵ Podklady pro tuto kapitolu ze BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 108 - 119

⁶ GÓMEZ, TORREGO, *Leonardo*, *Gramática didáctica del Español*, Madrid, Ediciones SM 1998, s. 147

2.3.1.1 Jednoduché časy

2.3.1.1.1 Presente de subjuntivo

Tento tvar se ve španělštině vyskytuje poměrně často. Jedná se o vyjádření zákazu (41)⁷, vyjádření přání, tedy v přacích větách (42), dále se pojí s výrazy, vyjadřujícími možnost či pravděpodobnost, jako je např. *tal vez, acaso quizás, posiblemente, probablemente* atd (43).

Ve vedlejších větách se pak subjuntiv vyskytuje např. se spojkou *que*, které má ve větě funkci českého „aby“ (44), v situacích kdy mluvčí vyjadřuje názor, či postoj (45), v časových větách, pro vyjádření nejistého nebo budoucího děje (46), dále pak ve vedlejších větách přípustkových (47), účelových (48), způsobových (49) nebo účinkových. U poslední jmenované se s jeho pomocí vyjadřuje cíl, kterého má být dosaženo (50).

- (41) *No corra riesgo con su salud.*
- (42) *Que los jovenes de hoy sepan de la existencia de José María Pemán y lean su obra.*
- (43) *Pues, tal vez porque no haya una conciencia preventiva suficiente.*
- (44) *...lo que exige que nos empleemos todos a fondo y que el lugar en el que ... esté convenientemente restaurado.*
- (45) *Cabrera infante lamenta que José Martí sea tan desconocido en España.*
- (46) *Mientras el hombre no se convierta en una especie de mutante, seguirá amando, odiando, deseando...*
- (47) *...por mucho que podamos desarrollar una política industrial en el País Vasco, ...*
- (48) *...se van a acoplar literas para que cada habitación pueda acoger ...*

⁷ Příklady (41) až (49) převzaty ze BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 109 - 112

- (49) ... *todos los hijos tienen en principio los mismos derechos al patrimonio familiar, sin que haya que tener en cuenta el orden de su nacimiento*
- (50) *Ahora trabajamos para alterar genéticamente el tumor, de forma que podamos inmunizar a los pacientes ...*

2.3.1.1.2 Préterito imperfecto de subjuntivo

Tato forma subjuntivu se vyskytuje ve dvou tvarech. Jedná se o tvar zakončený na koncovku -ra (51)⁸ nebo na koncovku -se (52).

- (51) ... *era previsible que se hiciera hincapié en la cultura europea*
- (52) ... *el académico fallecido no era persona que interviniese mucho en las secciones ...*

V absolutní většině situací lze použít kteréhokoliv z tvarů, avšak tvar s koncovkou -ra se užívá častěji v mluvených projevech a naopak koncovku -se lze najít převážně v projevech psaných⁹.

V samostatných větách se subjuntiv imperfekta¹⁰ používá při vyjádření pravděpodobnosti či možnosti (53) (zde se opět váže na výrazy, jako *tal vez*, *acaso*, *quizás* aj.) nebo pro vyjádření přání v případech, kdy mluvčí pochybuje o jejich uskutečnění (54).

V závislých větách lze tohoto tvaru užít ve větách podmětných (54) nebo předmětných (55) se spojkou *que*, mající funkci českého „aby“, dále pak ve vedlejších větách, závislých na výrazu, vyjadřujícím pochybnost, možnost, pravděpodobnost (56) nebo názor a postoj (57). Podobně jako v samostatných větách lze i v závislosti

⁸ Příklady (51) až (66) převzaty BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 109 - 112

⁹ BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 114

¹⁰ BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 114

vyjádřit přání a nejistotu realizace děje (58), ve vedlejších větách časových (59), účelových (60), podmínkových (61), přípustkových (62), způsobových (63) a účinkových (64).

- (53) *Tal vez luego de ser elegida como victima propiciatoria, Juanita fuera reverenciada*
- (54) *¡Ojalá vinieran a tiempo!*
- (55) *Al ser retirado, Christie's permitió que la obra se vendiera fuera de la subasta ...*
- (56) *Diana temía, que la historia del tren pudiera dañar su suerte.*
- (57) *... no fue porque en la isla vivieran por espacio de algo de dos meses ...*
- (58) *... querían obsequiar a sus insignes invitados con una estancia que recordaran por mucho tiempo ...*
- (59) *afirmaban quienes tres cuartos de hora antes de que comenzara el acto no encontraban asiento*
- (60) *... armazón que se colocaba para que abultasen los vestidos en la parte trasera ...*
- (61) *... la misma situación podría reproducirse aquí, si lleváramos los sentimientos patrióticos a la irracionalidad.*
- (62) *Deberíamos defender a esta gente aunque tuviésemos que hacer la guerra.*
- (63) *Con el paso de los años linajes tan ibicencos como los Marí ... se han ido entremezclano como si quisieran perpetuar su carácter e identidad.*
- (64) *Lo hicieron de manera que sirviera para mucho tiempo.*

Existují však případy, kdy se užívá výhradně tvaru zakončeného na -ra¹¹. Jedná se o funkci podmiňovacího způsobu (65) a pro označení dějů minulých, ať více či méně vzdálených (66).

¹¹ BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana. , *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 116

- (65) *Si tuviese ocasión, te lo dijera.*
- (66) *El que fuera presidente del Consejo Superior de Investigaciones Científicas en los últimos tiempos de UCD y los primeros del PSOE, ha visto este año ...*

2.3.1.1.3 Futuro imperfecto de subjuntivo

Tato forma subjuntivu se užívá výhradně ve větách závislých¹². Jendá se o ustálená spojení (67)¹³, administrativní a právnické texty (68) nebo v textech publicistických, pro vyjádření co nejširší platnosti daného sdělení (69).

- (67) *Adonde fueres, hazlo que vieres*
- (68) *Si los guardadores caracieren de capacidad legal para comerciar, o tuvieren alguna incompatibilidad, estarán obligados a nombrar ...*
- (69) *... hasta qué punt la política europeísta del caceller Kohl será seguida por quienquiera que fuere su sucesor*

2.3.1.2 Složené časy (*tiempos compuestos*)

2.3.1.2.1 Préterito perfecto de subjuntivo

Toho času je ve španělštině opět užito pro vyjádření pravděpodobnosti nebo možnosti (70)¹⁴ a v práci větách (71). Co se týče vět závislých, lze ho nalézt ve vedlejších větách podmínčných nebo předmětných (72) a ve vedlejších větách časových (73), kde vyjadřuje předčasnost k jinému ději budoucímu.

- (70) *Se ha resaltado hasta la náusea su condición de mujer académica, pero quizá ne se haya hecho hincapié ...*
- (71) *¡Ojalá hayan venido a tiempo!*

¹² BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 118

¹³ Příklady (67) – (69) převzaty z BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 118

¹⁴ Příklady (70) – (73) převzaty z BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 112 - 113

- (72) *Los que hemos sentido el color de este pueblo ... , comprendemos que las Baleares hayan enamorado a ilustres visitantes y hayan inspirado a geniales artistas.*
- (73) *El sector hostelero no desespera, tiene la mirada puesta en un futuro a medio plazo: en los próximos cinco años, cuando Bilbao haya cambiado de cera.*

2.3.1.2.2 Préterito pluscuamperfecto de subjuntivo

Tohoto času se užívá především v přacích větách, kde označuje přání, které již nemůže být splněno¹⁵ (74)¹⁶. V závislých větách pak opět vyjadřuje možnost, pochybnost či pravděpodobnost (75), vykytuje se ve větách podmínkových (76), způsobových (77), kde vyjadřují předčasnost. Objevit se může také ve vedlejších větách vztažných (78) a lze jím vyjádřit i podmiňovací způsob (79).

- (74) *¡Ojalá hubiera habido doscientos mil momentos decisivos ...!*
- (75) *Cabrera Infante agradeció a España que hubiera publicado todos sus libros.*
- (76) *Si no hubiera puesto en tela de juicio la metodología utilizada por los restauradores del Reina Sofía, no habría sido necesario haber convocado este congreso.*
- (77) *... es como si se hubiera alejado para siempre.*
- (78) *... en el diario en el que se hubiera publicado el anuncio ...*
- (79) *... si hubiera habido un problema catalán equiparable con el vasco, hubiera sido muy difícil que la transición tuviera éxito.*

¹⁵ BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 117

¹⁶ Příklady (74) – (79) převzaty z BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 117 - 118

2.3.1.2.3 Futuro perfecto de subjuntivo

Tohoto času se v současné španělštině užívá pouze v především v textech z oblasti právníkové či administrativní¹⁷ (80)¹⁸.

(80) *Los menores de dieciocho años y los incapacitados podrán continuar, por medio de guardadores, el el comercio que hubieren ejercido sus padres ...*

2.4 Adverbia

Vzhledem poměrně častému výskytu operátoru *quizá* (nebo některého jeho tvaru) ve formě adverbiale, rozhodl jsem se ho také zařadit do teoretické části.

2.4.1 Vlastnosti adverbíí

Jedná se většinou o slova přízvučná¹⁹ (*palabras tónicas*), tedy obsahují přízvučnou slabiku²⁰. Výjimku v tomto případě tvoří zkrácené formy (*tan*) nebo vztažná adverbia (*donde, cuando, como, cuanto* aj.). Tento slovní druh je neohebný (*palabras invariables*) a jedná se o plnovýznamová slova²¹, tedy mající svůj vlastní význam (*significado propio*).

2.4.2 Dělení adverbíí

Adverbia se dělí do několika základních skupin²² (80). Ve španělštině je toto dělení odlišné od českého.

¹⁷ BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 119

¹⁸ Příklad ze BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, s. 119

¹⁹ Podklady pro tuto kapitolu z GÓMEZ, TORREGO, *Leonardo, Gramática didáctica del Español*, Madrid, Ediciones SM 1998, s. 204

²⁰ GÓMEZ, TORREGO, *Leonardo, Gramática didáctica del Español*, Madrid, Ediciones SM 1998, s. 404

²¹ Vlastní překlad termínů

²² GÓMEZ, TORREGO, *Leonardo, Gramática didáctica del Español*, Madrid, Ediciones SM 1998, s. 208 - 209

(81) Dělení adverbíí

- a. **Adverbios de lugar** (*aquí, allí, lejos, cerca, donde, dónde*)
- b. **Adverbios de tiempo** (*hoy mañana, nunca, mientras, después*)
- c. **Adverbios de modo** (*así, bien, peor, como, mal, cual*)
- d. **Adverbios de afirmación** (*sí, bueno, seguro, claro, verdaderamente*)
- e. **Adverbios denegación** (*tampoco, jamás, nada, no*)
- f. **Adverbios de cantidad** (*apenas, menos, más, sobremanera, demasiado*)
- g. **Adverbios de deseo** (*ojalá, así*)
- h. **Adverbios de duda, posibilidad o probabilidad** (*probablemente, posiblemente, igual*)
- i. **Adverbios de exclusión o adición** (*sólo, aun, inclusive*)
- j. **Adverbios de identidad** (*mismamente, propiamente, concretamente*)
- k. **Adverbios de exclamación** (*qué, cuán*)
- l. **Otros adverbios** (*consecuentemente, siquiera, justo*)

2.5 Modalita

Pojmem modalita se označuje postoj mluvčího k výpovědi, resp. jeho subjektivní postoje k významu projmu²³. Lze ji také chápat jako „soubor jevů znakové povahy, u nichž pracovní a analyticky můžeme vydělit stránku významovou a stránku výrazovou.“²⁴.

Co se týče obsahové stránky, lze rozlišit tři pojetí kategorie modality. Jedná se o:

- a. **Pojetí psychologické**
- b. **Pojetí logické**
- c. **Pojetí gramatické**

²³ ZAVADIL, Bohumil, *Kategorie modality ve španělštině*, Praha 1980, s. 11

²⁴ ZAVADIL, Bohumil, *Kategorie modality ve španělštině*, Praha 1980, s. 11

Co se týče **psychologického pojetí**, hovoří o faktu, že se v promluvě mluvčího odráží různé postoje psychického charakteru. Jejich zdroj lze rozdělit na tři složky. Jedná se o rozum, vůli a cit.

Jako **logické pojetí** se označují soudy a jejich logická klasifikace. V lingvistice se však výhradně s touto interpretací většinou nelze setkat. Pokud se objeví toto pojetí, bývá kombinováno s psychologickým.

Gramatické pojetí je pak chápáno jako otázka modů a jejich použití. Zabývá se nalézáním kontextu, který podmiňuje výskyt jednotlivých modů, nalézáním vztahů mezi modem a jinými formálními prvky a případně zkoumá jejich hierarchii.

Modalitu lze rozdělit do tří skupin, a to podle logického úsudku a filozofické sémantiky²⁵. Dělí se na:

- a. **Modalita epistémická** (*modalidad epistémica*)
- b. **Modalita deontická** (*modalidad deóntica*)
- c. **Modalita dynamická** (*modalidad dinámica*)

Epistémická modalita se soustřeďuje na vyjádření možnosti či potřeby, zjevné fakty, zjištěné především smysly. A také výrazy porozumění nad vyřčenými fakty.

Modalita deontická se zaměřuje na vyjádření volných a pocitových postojů. Obsahuje např. povolení, zákazy, přání (bulomaická modalita), odhady nebo hodnocení (evaulativní modalita).

V případě **dynamické modality** je řeč o vnitřní vlastnosti (*característica interna*), která vyjadřuje schopnost či možnost vnitřní tvorby.

Z následující tabulky²⁶ (82) můžeme vidět, jaký mód se užívá při dané modalitě a jaká slova danou modalitu většinou doprovázejí.

²⁵ CARRETERO, Marta, *Una propuesta de tipología modalidad: la aceptación como categoría modal*, Madrid 1991-92

²⁶ CARRETERO, Marta, *Una propuesta de tipología modalidad: la aceptación como categoría modal*, Madrid 1991-92

(82)

VERBOS	MODALIDAD	MODO
Saber, ver que, decir que, es obvio, está claro que	Epistématica de evidencia	Indicativo
Necesito, es necesario que	Epistemática de necesidad	Subjuntivo
Es posible que, quizás	Epistémica de posibilidad	Subjuntivo
Permito que	Deóntica de permiso	Subjuntivo
Quiero que, deseo que	Deóntica de deseo	Subjuntivo
Me parece bien que, es lógico que	Deóntica evaluativa	Subjuntivo

2.6 Operátor a konektor

Konektory, jinak také nazývané operátory, či ukazatele²⁷ (*marcadores*) tvoří samostatnou syntaktickou skupinu. Ve většině případů se jedná o adverbia (*además, encima*), mohou to být ale také spojky, předložky, částice (*claro, bueno, por fin*) nebo slovní spojení, vzniklá napříč tímto spektrem (*sin embargo, por si fuera poco* aj.).

Operátor je definován jako element, pro který není nutný předcházející prvek k jeho porozumění. Jeho syntaktická funkce nesahá za hranici výpovědi. Svou funkci vykonává jak ve struktuře tvrzení, tak v syntaxi výpovědi.

Diskurzivní konektory (*conectores discursivos*) se dělí dle několika typů klasifikací. Uvádím rozdělení do dvanácti základních skupin²⁸.

1. **Aditivos y de precisión** (*a decir verdad, además, análogamente, aparte*)
2. **Adversativos y contraargumentativos** (*ahora bien, al contrario*)
3. **Concesivos** (*así i todo, aun así, con todo de cualquier manera*)

²⁷ BOSQUE, Ignacio a kol., *Nueva gramática de la lengua española*, 2010, str. 595

²⁸ BOSQUE, Ignacio a kol., *Nueva gramática de la lengua española*, 2010, str. 597

4. **Consecutivos e ilativos** (*así pues, consiguientemente, de modo, entonces*)
5. **Explicativos** (*a saber, es decir, esto es, o sea*)
6. **Reformuladores** (*dicho con otras palabras, dicho en otros términos*)
7. **Ejemplificativos** (*así, así por ejemplo, así tenemos, por ejemplo*)
8. **Rectificativos** (*más bien, mejor dicho, por mejor decir*)
9. **Recapitulativos** (*a fin de cuentas, al fin y al cabo, en conclusión*)
10. **De ordenación** (*a continuación, finalmente, para empezar, para terminar*)
11. **De apoyo argumentativo** (*así las cosas, dicho esto, en vista de ello*)
12. **De digresión** (*a propósito, a todo esto, dicho sea de paso, por cierto*)

Další dělení je na tři skupiny²⁹:

1. **Emoční**
2. **Pravděpodobnostní** (*probabilidad*)
3. **Možnosti a pochybnosti** (*posibilidad y duda*)

Operátor, který zkoumám v praktické části, tedy *quizás* se řadí do skupiny pravděpodobnostních. Tato skupina se vyznačuje různou měrou pravděpodobnosti jednotlivých operátorů. Existují zde výrazy pro malou (*posiblemente*) či velkou (*seguramente*) pravděpodobnost.

²⁹ MARTÍ SÁNCHEZ, Manuel, *Construcción e interpretación de discursos y enunciados: Los mercados*, Madrid 2003, s. 51 -54

3 Praktická část

V druhé části mé práce bych rád uvedl konkrétní výzkum, tedy procentuální užití subjuntivu nebo indikativu po operátorech pravděpodobností modalit. Dle názvu práce se můj výzkum soustředí na oblast And, Chile a Río de la Plata.

Z následující tabulky³⁰ můžeme vidět, které státy a v jakém rozsahu jsou zastoupeny v synchronním korpusu ve mnou zkoumané oblasti. V andské oblasti se nalézá vnitrozemí Venezuely a Kolumbie, Ekvádor, Peru a Bolívie. Chilskou oblast pak tvoří výhradně stát Chile a do oblasti Río de la Plata patří Argentina, Paraguay a Uruguay. Tyto tři oblasti zaujímají celkem 40% jazykového vzorku původem z území Jižní ameriky zastoupeného v CREA.

(83)

	Porcentaje sobre la parte americana del CREA	Países o zonas
Zona mexicana	40%	México, Sudoeste de Estados Unidos, Guatemala, Honduras, El Salvador
Zona central	3%	Nicaragua y Costa Rica
Zona caribeña	17%	Cuba, Puerto Rico, Panamá, Rep. Dominicana, Costas de Venezuela y Colombia y Nordeste de Estados Unidos
Zona andina	20%	Resto de Venezuela y Colombia, Ecuador, Perú y Bolivia
Zona chilena	6%	Chile
Zona rioplatense	14%	Argentina, Paraguay y Uruguay

K vypracování statistiky užití subjuntivu, indikativu nebo kondicionalu jsem použil, jak již bylo zmíněno, korpus CREA španělské Královské Akademie (viz. kapitola **2.1 Práce s korpusem a průběh výzkumu**), který lze nalézt na stránce <http://corpus.rae.es/creanet.html>.

³⁰ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CREA). Corpus de referencia del español actual. http://corpus.rae.es/ayuda_c.htm

(84)

Real Academia Española - Corpus de Referencia del Español Actual (CREA)

Consulta:

Criterios de selección:

Autor: Obra:

Cronológico:

Medio: (Todos) Libros Periódicos Revistas Miscelánea Oral

Geográfico: (Todos) Argentina Bolivia Chile Colombia Costa Rica

Tema: (Todos) 1.- Ciencias y Tecnología. 101.- Biología. 102.- Veterinaria. 103.- Ecología. 104.- Tecnología.

Buscar Limpiar

Bohužel, v korpusu se nedají výsledky filtrovat podle zadaných oblastí (andská, chilská a Rio de la Plata). Lze vyhledat pouze výsledky v dokumentech jednotlivých států. Proto jsem zvolil za každou oblast následující státy.

- *Oblast And – Bolívie, Peru, Ekvádor*
- *Oblast Chile – Chile*
- *Oblast Río de la Plata – Argentina, Paraguay, Uruguay*

Vzhledem k velkému množství operátorů jsem zvolil jako předmět výzkumu operátor “*quizás*“ a jeho varianty. Je důležité zmínit, že bylo nutné zadávat i variantu s velkým písmenem na začátku (např. začátek věty), jelikož tuto variantu korpus CREA rozlišuje. Tedy výčet zkoumaných oprátorů zní:

- *quizá, quizás, Quizá, Quizás*

3.1 Práce s korpusem a průběh výzkumu

Jak jsem již uvedl dříve, k výzkumu jsem použil korpus CREA. Do prostoru *Consulta* jsem zadal zkoumaný operátor (zde *quizás*). Dále jsem ve volbě *Geográfico*

(oblast) zvolil zkoumanou zemi (zde *Bolivia*). Poté jsem stiskl tlačítko *Buscar* (Vyhledat)

(85)

Real Academia Española - Corpus de Referencia del Español Actual (CREA)

Consulta: quizás

Criterios de selección:

Autor:	Obra:
Cronológico:	Medio: (Todos) Libros Periódicos Revistas Miscelánea Oral
Tema: (Todos) 1.- Ciencias y Tecnología. 101.- Biología. 102.- Veterinaria. 103.- Ecología. 104.- Tecnología.	Geográfico: (Todos) Argentina Bolivia Chile Colombia Costa Rica

Buscar Limpiar

Consulta CORDE Nómina de autores y obras Lista de frecuencias Cómo citar el CORPUS Ayuda.

Korpus po tomto zadání nalezl 112 výsledků užití *quizás*, a to v 35 dokumentech. Tento výzkum má za úkol pracovat v rozmezí 50 – 90 výsledků, na základě kterých se poté vyhotovuje statistika. Mohou se zde však objevit situace, kdy je množství výsledků velmi malé a nedosahuje ani spodní hranice požadovaného množství.

(86)

Resultado de la consulta al banco de datos

Cómo citar el CORPUS

Consulta:	quizás, en todos los medios, en CREA, en BOLIVIA
Resultado:	112 casos en 35 documentos.

Ver estadística

Filtros:	Casos
Ratio:	10

Mantener documentos (Solo para filtro sobre casos).

Filtrar

Jak lze vidět, toto číslo je pro tento výzkum vysoké, použil jsem tedy filtr pro redukci výsledků. V kolonce *Filtros* jsem zadal *Casos*, tedy filtr (redukce) množství případů, ne dokumentů. Do kolonky *Ratio* jsem zadal poměr, jaký jsem potřeboval.

Tedy, po zadání **Ratio: 2**, korpus vybere každý druhý případ, tedy redukce 1:2. Pokud zadám **Ratio: 3**, zobrazí se každý třetí případ, tedy 1:3, atp. Pro můj výzkum jsem zadal **Ratio: 2**

(87) Resultado de la consulta al banco de datos

Cómo citar el CORPUS

Consulta:	quizás, en todos los medios, en CREA , en BOLIVIA
Resultado:	Filtro sobre casos sin mantener documentos. Ratio: 1/2. 56 casos en 20 documentos.

Ver estadística

Množství nalezených výsledků se zmenšilo na polovinu (tedy 56) a to ve 20 dokumentech. Poté jsem zvolil funkci *Ver estadística*. Tato volba zobrazí informace, jako procentuální použití *quizás* vzhledem k celkovému množství případů v závislosti na roce nebo procentuální zastoupení tohoto operátoru v jednotlivých žánrech.

(88)

Filtros: Casos

Ratio: 10

Mantener documentos (Sólo para filtro sobre casos).

Filtrar

OBTENCIÓN DE EJEMPLOS

Recuperar

Concordancias: Normal

Clasificación: [dropdown]

Agrupación: [dropdown]

Marcas: [dropdown]

Cómo citar el CORPUS

Año			País			Tema		
Año	%	Casos	País	%	Casos	Tema	%	Casos
2002	56.36	31	BOLIVIA	100.00	56	7.- Ficción.	60.71	34
2000	9.09	5				3.- Política, economía, comercio y finanzas.	17.85	10
1977	7.27	4				2.- Ciencias sociales, creencias y pensamiento.	7.14	4
1979	7.27	4				5.- Ocio, vida cotidiana.	7.14	4
1996	7.27	4				4.- Artes.	5.35	3
1997	5.45	3				9.- Oral.	1.78	1
2003	3.63	2						
2001	1.81	1						
2004	1.81	1						

Zde lze například vidět, že se dle nalezených výzkumů v Bolívii *quizás* užívá nejvíce ve vědecko-fantastických textech (*Ficción*) a to se 60,7%, dále politické, ekonomické, obchodní a finanční texty (*Politica, economía, comercio y finanzas*) atd.

Poté zadáme *Recuperar* a zobrazí se nám seznam výsledků (viz. Příloha 1). Po kliknutí na modře zobrazený operátor quizás se zobrazil celý dokument (viz. Příloha 2).

V tuto chvíli nastal cílený výzkum, kdy bylo potřeba jednotlivé výskyty daného operátoru jazykově analyzovat a statisticky ošetřit.

3.2 Vlastní výzkum

3.2.1 Oblast And (Zona andina)

Andskou oblast, jak bylo řečeno dříve, zastupují státy Bolívie, Peru a Ekvádor. Všechny tyto státy se rozkládají na východní části Jižní Ameriky, a to v severní polovině And.

3.2.1.1. Bolívie (Bolivia)

Nejjižněji položená země z této skupiny, bez přístupu k moři. Andy zde zabírají především západní a jihozápadní část země. V horách také leží hlavní město La Paz.

3.2.1.1.1 quizá

Tento tvar se v korpusu v bolivijských textech vyskytuje celkem 85 krát, tedy nebylo nutno jakkoli redukovat počet výsledků. Filtr nebyl zapotřebí.

Nejčastěji jej nalézáme v krásné literatuře, a to ve 41 případech, dále pak v textech politicko-ekonomických (14 výskytů) nebo společenskovedních (13).

(89)

<u>Oblast:</u> Bolivia		
<u>Operátor:</u> quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	0	14
Subjuntiv	0	28
Kondicionál	0	2
Adverbiale		41

- a) ... *quizá* porque las fronteras entre ambas actividades nunca **han estado** bien delimitadas.
- b) ... *quizá* nos **obliguen** a reflexionar sobre el problema
- c) ... y *quizá* **podría** ser cierto todo ese énfasis en los sesenta
- d) ... *quizá* simpatizantes con la causa del pueblo.

Operátor *quizá* se nejčastěji vyskytoval jako adverbiale, a to konkrétně v 41 případech, což byla téměř polovina. Další nejčastější výskyt byl ve spojení s tvarem subjuntivu (28 výskytů), dále se pak pojil s indikativem (14 výskytů). Ve dvou textech se vyskytl také jako kondicionál.

Poměr subjuntivu a indikativu pro operátor *quizá* v bolivijské oblasti je tedy 2:1.

3.2.1.1.2 quizás

Jak už bylo řečeno při popisu práce s korpusem (kapitola 2.1), tento tvar se v CREA vyskytuje celkem ve 112 případech, a to v 35 dokumentech. Použili jsme filtr 2 (**Ratio: 2**), tedy redukci případů na polovinu. Pracujeme tedy s 56 případy a to ve 20 dokumentech.

Tvar *quizás* se nejčastěji vyskytuje ve vědecko-fantastické literatuře (34 výskytů), dále pak v ekonomických a politických textech (10), následně ve společenskovědní literatuře (4).

(90)

<u>Oblast:</u> Bolivia		
<u>Operátor:</u> quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	1	21
Subjuntiv	0	11
Kondicionál	0	5
Adverbiale		18

- a) ... *Y ésa quizás una cosa que realmente no comparto con ...*
- b) ... *quizás soy excesivamente duro con mis hijos ...*
- c) ... *señaló que quizás sea necesario "algún cambio" en un decreto ...*
- d) ... *papá quizás le **habría** dado otro sentido a Berkeley.*
- e) ... *y quizás del fútbol paraguayo.*

Z tabulky lze vypořádat, že většina nalezených výrazů *quizás* se v bolívijských textech vyskytuje v kombinaci s indikativem, a to v poměru 2:1 (22:11) ke kombinacím se subjuntivem, tedy poměru přesně opačném, než u operátoru *quizá*. Dále jsem také našel 5 výrazů, pojících se s kondicionálem a poměrně velké množství výskytů ve formě adverbiale (celkem 18).

3.2.1.1.3 Quizá

Quizá s velkým počátečním „Q“ se v korpusu objevuje celkem ve 33 případech. Takže i bez použití filtru je toto číslo poměrně malé.

Nejvíce se vyskytuje v umělecké literatuře, a to v 17 případech. Následují politicko-ekonomické texty (8 výskytů). V neposlední řadě pak v textech společenskovedních (čtyři výskyty).

(91)

<u>Olast:</u> Bolivia		
<u>Operátor:</u> Quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	11
Subjuntiv	-	14
Kondicionál	-	0
Adverbiále		8

- a) *Quizá el error del poeta **estuvo** en dar por sentado ...*
- b) *Quizá **tenga** razón el embajador del Perú al afirmar ...*
- c) *Quizá una breve anotación más.*

V této formě se po operátoru vyskytuje nejčastěji subjuntiv (celkem 14 krát, což je 43% ze všech zkoumaných výskytů). Dále se pak vyskytoval nejčastěji před indikativem (11 krát) a následně jako adverbiále (8 výskytů). S kondicionálem se operátor *Quizá* tentokrát vůbec nepojil.

3.2.1.1.4 Quizás

Operátor *Quizás* s velkým počátečním písmenem „Q“ se v korpusu objevil celkem 60 krát, a to ve čtrnácti různých dokumentech. Opět tedy nebylo nutno používat jakýkoli filtr a výskyty nikterak redukovat.

Co se žánru týče, většinou se tento operátor vyskytoval v textech z vědecko-fantastické oblasti (46 krát), dále pak v literatuře společenskovední (7) nebo politicko-ekonomické (4).

(92)

<u>Oblast:</u> Bolivia		
<u>Operátor:</u> Quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	0	30
Subjuntiv	0	16
Kondicionál	0	3
Adverbiale		11

- a) *Quizás influye el problema de visión que arrastro ...*
- b) *Quizás por eso Víctor no sea ya fiel inquilino ...*
- c) *Quizás podríamos cuidarnos mutuamente y conseguir ...*
- d) *Quizás a la sombra de su buen amigo Gabriel García Márquez ...*

Operátor *Quizás* se váže v tomto případě v polovině výskytů s indikativem (celkem 30 ze 60), dále pak 16 krát se subjuntivem, 3 krát s kondicionálem a v jedenácti případech se jednalo o adverbium.

3.2.1.2. Ekvádor (Ecuador)

Ekvádor je nejseverněji položený stát z andské trojice. Ze západu je omílán Tichým oceánem a na většině jeho území se rozkládá právě severní část And.

3.2.1.2.1 quizá

Po zadání tohoto operátoru v této oblasti do korpusu CREA se objeví celkem 97 výskytů v 27 dokumentech. Nejvíce se toto slovo vyskytuje ve společenských textech (56 krát), dále v ekonomicko-politických (13 krát) nebo ve vědecko-fantastické literatuře (také 13 krát).

(93)

<u>Oblast:</u> Ecuador		
<u>Operátor:</u> quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	5	24
Subjuntiv	0	10
Kondicionál	0	1
Adverbiale		57

- a) ... *que es quizá ocioso escribir sobre ello.*
- b) ... *pero estima que quizá **tomó** un primer contacto con ...*
- c) ... *quizá se **pueda** acceder a una gran empresa y*
- d) ... *quizá **abandonarían** la primera o se **dividiría** el grupo*
- e) ... *quizá para emular a Roosevelt y mejorar sus perspectivas electorales ...*

Z 97 výskytů se *quizá* v ekvádorských textech váže s indikativem ve 29 případech, se subjuntivem pak 10 krát. Pouze jednou se vyskytl ve vazbě s kondicionálem. Ve většině případů (59%) se jednalo o adverbiale.

3.2.1.2.2 quizás

Pro tento tvar existuje v CREA celkem 82 výskytů, a to ve 36 dokumentech. Nejčastěji se nalézají ve vědecko-fantastických textech (29 krát), následují společenskovední texty (19) a texty krásné literatury (17).

(94)

<u>Oblast:</u> Ecuador		
<u>Operátor:</u> quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	4	23
Subjuntiv	0	15
Kondicionál	0	4
Adverbiale		39
Indikativ + subjuntiv		1

- a) *La lista de finalistas **era quizás** la más fuerte hasta la fecha ...*
- b) *... los políticos **quizás han sabido** siempre que el dominio ...*
- c) *... **quizás haya** un trabajito para mis hijos.*
- d) *... **quizás** no me **habría** dado cuenta.*
- e) *... más moderada **quizás** por las circunstancias ...*
- f) *Sí, quizás todo esto **ocurra** y **viene** desde los poderes públicos*

U této verze operátoru byla jeho nejčastějším výskytem forma adverbiale (39 krát), následovalo jeho spojení s indikativem (23 případů) a se subjuntivem (15 případů), 4 krát se vyskytl společně s kondicionálem a jednou se objevil se spojením jak se subjuntivem, tak s indicativem (viz. „f“). Vzhledem k nestandardnosti tohoto výskytu lze uvažovat o chybě v přepisu, která mohla vzniknout při zadávání textů do systému.

3.2.1.2.3 Quizá

Tentokrátě korpus nalézá pouze 43 případů (17 dokumentů). Nejčastěji se jedná o oblast společenskovední (19 krát), dále pak o oblast vědecko-fantastickou (14 případů) nebo politicko-ekonomickou (7 případů).

(95)

<u>Oblast:</u> Ecuador		
<u>Operátor:</u> Quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	23
Subjuntiv	-	14
Kondicionál	-	4
Adverbiale		2

- a) *Quizá los últimos que creen en Luis Peñaranda **están** ahí.*
- b) *Quizá, al igual que sus antecesoras, **hubiera podido** agitar de cuando en ...*
- c) *Quizá por ello la novela **habría podido** titularse: ...*
- d) *Quizá más bien que mal.*

Nejčastější forma výskytu Quizá s velkým počátečním písmenem je před indikativem (23 případů), dále pak před subjuntivem (4 případů), 4 výskyty s kondicionálem a dvakrát ve funkci adverbiale.

3.2.1.2.4 Quizás

Z celkem 44 výskytů ve 28 dokumentech se tento operátor v této formě vyskytl 18 krát v krásné literatuře, 7 krát v politicko-ekonomické literatuře a rovněž 7 krát v literatuře vědecko-fantastické.

(96)

<u>Oblast:</u> Ecuador		
<u>Operátor:</u> Quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	18
Subjuntiv	-	14
Kondicionál	-	0
Adverbiale		12 (3)

- a) *Quizás esta es una buena idea para un próximo proyecto.*
- b) *Quizás alguien se anime a crear su propio "Album" ...*
- c) *Quizás el uso equilibrado de accesorios ...*
- d) *„Quizás“*

V ekvádorských textech CREA nalézá operátor *Quizás* 18 krát po boku indikativu, dále pak ve čtrnácti případech předchází tvaru subjuntivu a 12 krát se vyskytuje jako adverbiale.

Nutno však podotknout že celkem 10 z 12 adverbálních tvarů je vlastní název jednoho a toho samého kompaktního disku nejmenovaného umělce, proto jsem se rozhodl počítat s počtem adverbii v tomto případě jako by se jednalo pouze o jeden výskyt (tedy adverbium se v tomto případě vyskytuje pouze třikrát).

3.2.1.3 Peru (Perú)

Peru leží mezi Ekvádorem a Bolívií, v geografickém středu andské oblasti. Andy zde zaujímají především pobřežní část země, tedy západ. Rozlohou se jedná o největší stát z andské trojice. Celou západní hranici tvoří Tichý oceán a hlavním městem je Lima.

3.2.1.3.1 quizá

Korpus nalézá pro tento operátor celkem 148 výskytů v 96 dokumentech. Toto číslo je pro tento výzkum příliš vysoké, takže jsem použil filtr **Ratio 2**, čímž se počet výskytů zredukoval na polovinu. Nové údaje tedy jsou 74 výskytů v 57 dokumentech.

Nejčastější výskyt je v ekonomicko-politických textech (18 krát). Dále pak vědecko-fantastické texty (16 krát), a 10 krát se nalézá operátor *quizá* i v ústních projevech.

(97)

<u>Oblast:</u> Perú		
<u>Operátor:</u> quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	6	27
Subjuntiv	0	12
Kondicionál	0	3
Adverbiale		26

- a) *No **será** quizá en los mismos ítem, pero en la corrupción ...*
- b) *... quizá el año pasado **salió** una información sobre ...*
- c) *... la investigación quizá no **sea** el componente más importante del plan ...*
- d) *... y quizá **sería** necesario restringir aún más el ámbito de ...*
- e) *... un concepto quizá un poco anticuado ...*

Tentokrát se operátor váže s indikativem celkem 33 krát (v šesti případech mu předchází), se subjuntivem se pojí ve 12 výskytech, ve třech situacích se váže s tvarem kondicionálu a 26 krát funguje jako adverbiale.

3.2.1.3.2 quizás

Pro tento tvar existuje v CREA celkem 219 výskytů ve 119 dokumentech. Je tedy nutné opět použít filtr. Tentokrát jsem zvolil **Ratio 4** a množství nálezů se snížilo na cca 25%. Pracoval jsem tedy s 55 případy výskytu ve 47 dokumentech.

Největší zastoupení se nalézá v sekci vědecko-fantastické (13 případů) nebo v sekci politicko-ekonomické (11 případů).

(98)

<u>Oblast:</u> Perú		
<u>Operátor:</u> quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	8	16
Subjuntiv	1	8
Kondicionál	0	0
Adverbiale		22

- a) *En el colegio, es quizás la profesora más popular.*
- b) *¿O quizás **son** más pertinentes los distritos plurinominales con lista incompleta?*
- c) *Otra, lo **hubiera superado**, quizás.*
- d) *... o quizás **haya** aspectos sobre los que prefiera hablar ...*
- e) *... quizás por fin en vivo y en directo.*

Opět se operátor quizás nejčastěji vyskytuje ve funkci adverbiální. Celkem ve 24 větách se pojí s indikativem a 9 krát se subjuntivem. Ve spojení s kondicionálem se tentokrát nevyskytuje vůbec.

3.2.1.3.3 Quizá

Z celkem 71 výskytů operátoru (a to v 50 dokumentech) se nejčastěji nalézal v politicko-ekonomické literatuře (20 krát), dále pak ve vědecko-fantastické literatuře (18 krát) nebo v literatuře společenskovední (11 krát).

(99)

<u>Oblast:</u> Perú		
<u>Operátor:</u> Quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	35
Subjuntiv	-	23
Kondicionál	-	5
Adverbiale		8

- a) *Quizá algún intermediario ya **sabe** que se viene el Fondo de Defensa ...*
- b) *Quizá la razón sea que las hojas de cálculo componen ...*
- c) *Quizá la lingüista y congresista Martha Hildebrandt **podría** ayudar a descifrarla.*
- d) *Quizá a partir del año cuarenta y siete ...*

Tentokrát se opět po operátoru vyskytoval nejčastěji indikativ, což bylo celkem v 35 případech. Třicetkrát se jednalo o spojení se subjuntivem a pětkrát se vázal s kondicionálem. Jako adverbiale se objevil pouze osmkrát.

3.2.1.3.4 Quizás

V korpusu se tato varianta operátoru vyskytuje celkem ve 110 případech v 65 dokumentech. Bylo tedy potřebné opět redukovat množství případů, a to na polovinu. Po použití filtru Ratio: 2 jsem dostal 55 výskytů v 38 dokumentech.

Nejčastější výskyt v závislosti na žánru byl opět ve vědecko-fantastické literatuře (celkem 20 krát), následovaly texty z oblasti volnočasových aktivit a

každodenního života (16 krát) a osmkrát se vyskytl také v textech politicko-ekonomických.

(100)

<u>Oblast:</u> Perú		
<u>Operátor:</u> Quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	24
Subjuntiv	-	20
Kondicionál	-	2
Adverbiale		9

- a) *Quizás en sus últimos momentos **recordó** los días de su juventud ...*
- b) *Quizás no **vuelva** a ser jamás lo que fui ...*
- c) *Quizás Monseñor Cipriani **podría** seguir el ejemplo de sus pares argentinos ...*
- d) *¿Quizás accidentalmente?*

I tentokrát v četnosti výskytů převyšuje indikativ nad subjuntivem a to o čtyři výskyty (24 a 20 případů). Dvakrát se také operátor pojil s kondicionálem a devětkrát se objevil jako adverbiale.

3.2.2 Chilská oblast

Tato oblast je zastoupena pouze jedním státem, a to státem Chile.

3.2.2.1. Chile (Chile)

Chile se rozkládá ve střední a jižní části latinské Ameriky. Prakticky celou plochu státu vyplňuje jižní polovina And. Hlavním městem je Santiago de Chile a

sousedními státy jsou Argentina a Bolívie na východě a Peru na severu. Celou Západní hranici tvoří Tichý oceán.

3.2.2.1.1 quizá

Po zadání operátoru *quizá* a chilské oblasti do korpusu jsem dostal 302 výskytů ve 229 dokumentech. Opět tedy bylo nutné regulovat množství případů. Zvolil jsem filtr **Ratio: 5** a dostal jsem 61 výsledků v 59 dokumentech.

Nejčastějším žánrem byla literatura umělecká (16 nálezů), další v pořadí pak literatura společenskovědní (15 nálezů) a politicko-ekonomická (11 nálezů).

(101)

<u>Oblast:</u> Chile		
<u>Operátor:</u> quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	5	23
Subjuntiv	0	9
Kondicionál	0	1
Adverbiale		28

- a) *Punto de vista científico es quizá una de las mayores adquisiciones de este siglo ...*
- b) *... un rebelde que quizá no es cuéquero ni menos cuáquero ...*
- c) *Para un muchacho joven quizá yo no sea su modelo*
- d) *... quizá me **quedaría** con aquél ...*
- e) *... quizá también entre los niños con precoz acceso ...*

Nejčastější výskyt bylo opět adverbiale (celkem 28 krát), poměrně často se pak vyskytoval operátor společně s indikativem (23 případů), devětkrát společně se subjuntivem a jednou také s kondicionálem.

3.2.2.1.2 quizás

V tomto případě je korpus poměrně dobře zásoben výskyty tohoto operátoru. Nalézá ho celkem 722 krát a to v 161 dokumentech. Použil jsem tedy opět filtr, tentokrát v poměru **Ratio: 10**. Dostal jsem 73 výsledků ve 40 dokumentech.

Nejpočetnější výskyt byl v žánru vědecko-fantastickém (40 krát), poté schodně v textech z prostředí technických a společenských věd (7 a 7 výskytů).

(102)

<u>Oblast:</u> Chile		
<u>Operátor:</u> quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	1	17
Subjuntiv	0	11
Kondicionál	0	3
Adverbiale		41

- a) ... *es quizás el más conocido de Valparaíso ...*
- b) ... *quizás porque lo **alcancé** en el rostro.*
- c) *La carencia de tiamina quizás **intervenga** secundariamente ...*
- d) *Esto quizás no **debería** sorprendernos tanto ...*
- e) ... *y quizás muy próxima experiencia como ...*

Nejpočetnějším výskytem u této formy operátoru je adverbiale (celkem 41 krát), dále pak je opět častější výskyt indikativu (17 krát) než subjuntivu (11 krát). Ve 3 případech po operátoru následoval tvar kondicionálu.

3.2.2.1.3 Quiuzá

CREA nalézá pro tento tvar celkem 108 případů v 88 dokumentech. Opět jsem použil filtr, tentokrát v měřítku **Ratio: 2**. Dostal jsem tedy 54 výsledků v 52 dokumentech.

Nejvíce výskytů bylo v oblasti společensko-vědní (18 krát), následně v oblasti politicko-ekonomické (12 krát) a umělecké (10 krát).

(103)

<u>Oblast:</u> Chile		
<u>Operátor:</u> Quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	31
Subjuntiv	-	14
Kondicionál	-	1
Adverbiale		8

- a) *Quizá la idea no va a ser tan complicada.*
- b) *Quizá algún día **aparezca** más claramente que ...*
- c) *Quizá **habría** sido conveniente que la espuela de plata*
- d) *Quizá por eso mismo ...*

Nejčastěji se po operátoru objevoval tvar indikativu. Jednalo se o 31 případů. Před subjuntivem se operátor objevil celkem 14 krát a jednou se pojil s kondicionálem. Ve funkci adverbia se vyskytl celkem 8 krát.

3.2.2.1.4 Quizás

Pro tento tvar bylo nalezeno 317 případů ve 107 dokumentech. Po použití filtru v poměru **Ratio: 5** jsem dostal 64 výskytů ve 42 dokumentech.

Z těchto čtyřiašedesáti případů bylo 26 z vědecko-fantastické oblasti, 11 z politicko-ekonomické oblasti a 7 z oblasti technické.

(104)

<u>Oblast:</u> Chile		
<u>Operátor:</u> Quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	34
Subjuntiv	-	20
Kondicionál	-	4
Adverbiale		6

- a) *Quizás por eso mis jardines **tienen** lugares para instalarse y usar el exterior ...*
- b) *Quizás sólo **haya sido** una influencia positiva para ...*
- c) *Quizás Indalecio Prieto **sería** el único a quien le calzaría el traje de Felipe González.*
- d) *Quizás uno de los más significativos.*

V tomto případě jsem zaznamenal 34 spojení operátoru s indikativem, se subjuntivem se pojil ve 20 případech. 4 krát také předcházela operátor *Quizás* kondicionálu. Jako adverbium se objevil v šesti případech.

3.2.3 Oblast Río de la Plata

Do této oblasti zařazujeme státy Uruguay, Argentina a Paraguay. Celá oblast dostala název podle stejnojmenné řeky (v překladu „Stříbrná řeka“)

3.2.3.1 Uruguay

Rozlohou se jedná o nejmenší stát z této trojice. Leží na východní straně latinské Ameriky a jeho hlavním městem je Montevideo

3.2.3.1.1 quizá

Korpus zde nalézá 187 výskytů ve 45 dokumentech. Po použití filtru s **Ratio: 3** jsem dostal 63 případů ve 25 dokumentech.

Nejčastějším výskytem jsou texty vědecko-fantastické (36 výskytů), poté texty politicko-ekonomické (12 výskytů) nebo texty z oblasti techniky (7 výskytů).

(105)

<u>Oblast:</u> Uruguay		
<u>Operátor:</u> quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	4	13
Subjuntiv	-	18
Kondicionál	-	1
Adverbiale		27

- a) *La zona teatral de su obra es quizá la más comunicativa.*
- b) *Alguna idea tenía de lo que quería esculpir, o quizá no **tenía** ninguna.*
- c) *... **quizá** vos podieras reunir la documentación probatoria ...*
- d) *... **quizá** te cansarías menos ...*
- e) *... y **quizá** la muerte.*

Poprvé za celý výzkum je vidět častější užití subjuntivu než indikativu (18 a 13). To však může být způsobeno poměrně velkým filtrem, a tedy nezapojením většiny výskytů do výzkumu. Dále se zde operátor vyskytuje jednou po boku kondicionálu a sedmadvacetkrát jako adverbiale.

3.2.3.1.2 quizás

Pro tento výraz našel v korpus v jednašedesáti uruguayských textech dohromady 111 výsledků. Po použití filtru s **Ratio: 2** mi zůstalo 56 výsledků ve 39 dokumentech.

Nejvíce se tento operátor objevoval ve vědeckofantastické literatuře (dohromady 18 krát) nebo ve společensko-vědních textech (10 krát).

(106)

<u>Oblast:</u> Uruguay		
<u>Operátor:</u> quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	1	15
Subjuntiv	1	13
Kondicionál	0	0
Adverbiale		26

- a) *El régimen propuesto es quizás el mejor ejemplo de ...*
- b) *... quizás porque los pacientes **tenían** esos niveles descendidos ...*
- c) ***Hubiera seguido** platicando quizás en su voz destemplada de sordo*
- d) *La explicación quizás sea que entre los miembros de los 3.600 circuitos ...*
- e) *... quizás para algunas estructuras de poder.*

Tentokrát je poměr mezi subjuntivem a indikativem poměrně vyrovnaný (16 a 14 případů). Kondicionál se v této situaci nevyskytl a ve 26 situacích se jednalo o adverbiale.

3.2.3.1.3 Quizá

Tentokrát se v CREA objevuje 89 výskytů operátoru Quizá, a to ve 20 textech. Není tedy nutné používat filtr.

Nejčastější výskyt je v oblasti vědecko-fantastické literatury (více než polovina případů). Na druhém místě jsou pak texty z oblasti technických věd (13) a politicko-ekonomické texty (12).

(107)

<u>Oblast:</u> Uruguay		
<u>Operátor:</u> Quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	34
Subjuntiv	-	41
Kondicionál	-	2
Adverbiale		12

- a) *Quizá le faltó algo de contudencia a la hora de la definición ...*
- b) *Quizá sea la nota más alta.*
- c) *Quizá no debería preguntarlo ...*
- d) *Quizá cierta decepción.*

Tentokrát se v korpusu vyskytovalo celkem 34 spojení operátoru s indikativem, 41 spojení se subjuntivem a dvakrát se pojil s kondicionálem. Úlohu adverbiale sehrál operátor *Quizá* ve dvanácti případech.

3.2.3.1.4 Quizás

Poslední zkoumaný tvar operátoru ve státě Uruguay se v korpusu nalézá 46 krát, ve 27 dokumentech. Nejčastěji se objevuje ve vědecko-fantastické literatuře (18x) následně pak ve společensko-vědních (9x) nebo politicko-ekonomických textech (7x).

(108)

<u>Oblast:</u> Uruguay		
<u>Operátor:</u> Quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	21
Subjuntiv	-	16
Kondicionál	-	2
Adverbiale		7

- a) *Quizás por eso es que hay niños en este libro jugando con eso.*
- b) *Quizás haya uruguayos que quieran comunicarse ...*
- c) *Quizás podría ser de utilidad en aquellos pacientes ...*
- d) *Quizás por eso la elección de ciudad.*

Tentokrát se nejčastěji vyskytuje po operátoru indikativ (21 případů) nebo subjuntiv (16 případů). Ve dvou situacích se váže s kondicionálem a sedmkrát stojí jako adverbiale.

3.2.3.2 Argentina

Rozlohou největší stát z oblasti Río de la Plata. Západní hranici tvoří pouze Chile, na severu sousedí s Bolívií a Paraguají, na východě potom s Brazílií a Uruguají. Podstatnou část východní hranice tvoří také Atlantský oceán. Hlavním městem tohoto nejjihnějšího státu v Latinské Americe je Buenos Aires.

3.2.3.2.1 quizá

Korpus CREA je ohledně argentinských textů velice dobře zásoben. Po zadání operátoru *quizá* se zobrazí 973 výsledků v 267 textech. Použil jsem tedy proto filtr s **Ratio: 15**. Po přefiltrování jsem dostal 65 výsledků v 55 textech.

Opět je nejčastějším zdrojem vědecko-fantastická literatura (27x), dále shodně politicko-ekonomické a společensko-vědní texty (oboje 8x).

(109)

<u>Oblast:</u> Argentina		
<u>Operátor:</u> quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	3	16
Subjuntiv	0	10
Kondicionál	2	5
Adverbiale		29

- a) ... *o es quizá producto de un excesivo rigor.*
- b) ... *quizá porque su número **rebasaba** el legalmente admitido ...*
- c) *Varias obras quizá **provoquen** dispepsia.*
- d) ... *lo **habría desviado** quizá de su intención de hacer una política de masas.*
- e) ... *pienso que quizá **debería** sentar cabeza antes de cumplir 70 años*
- f) ... *quizá por lo concreto ...*

Tentokrát jsem zachytil celkem 19 výskytů operátoru ve spojení s indikativem, 10x se vázal se subjuntivem a sedmkrát s kondicionálem. Ve funkci adverbiale se vyskytl devěťadvacetkrát.

3.2.3.2.2 quizás

I tvar *quizás* se v korpusu objevu velice často. Nalezl jsem zde 798 případů ve 259 dokumentech. Tentokrát jsem zvolil filtr s **Ratio: 12**. Tím jsem získal 67 výsledků v 54 dokumentech.

Nejčastější výskyt byl opět v oblasti vědecko-fantastické (17x) dále se operátor často vyskytoval také ve zdravotnické literatuře (11x) a v literatuře společensko-vědní (10x).

(110)

<u>Oblast:</u> Argentina		
<u>Operátor:</u> quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	8	9
Subjuntiv	1	18
Kondicionál	1	1
Adverbiale		29

- a) No **existe** quizás espectáculo mediático en los Estados Unidos ...
- b) O quizás su pecado **fue** precisamente pensar en luchar ...
- c) ... la capa hialina **sea** quizás la más rica en ellas.
- d) ... quizás en muchos de nosotros se **haya producido** un momento simétrico ...
- e) ... **darían** quizás la posibilidad de interesar al alumno ...
- f) ... quizás ahora **podría** imaginarla.
- g) ... los pomos duren meses, quizás años, y en vez de telas utilizaré los papeles ...

Případy vazby operátoru se subjuntivem a s indikativem jsou tentokrát poměrně vyrovnané. (19 a 17 výskytů). Dvakrát se *quizás* váže s kondicionálem a 29 krát sehrál úlohu adverbia.

3.2.3.2.3 Quizá

I tentokrát nalézá korpus veliké množství výskytů. Z 363 případů, ve 138 dokumentech, jsem vybral každý šestý (tedy **Ratio: 6**). Dostal jsem tedy 61 případů ve 47 textech.

Nejčastěji se opět vykytuje operátor *Quizá* v textech vědecko-fantastických (26 krát), dále pak v politicko-ekonomických textech (9 krát) a v textech uměleckých (8 krát).

(111)

<u>Oblast:</u> Argentina		
<u>Operátor:</u> Quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	34
Subjuntiv	-	18
Kondicionál	-	1
Adverbiale		8

- a) *Quizá uno de los aspectos más salientes **fue** la marcada selectividad de la demanda ...*
- b) *Quizá en casa se **hable** el castellano ...*
- c) *Quizá **tendría** callos ...*
- d) *„Quizá“, dijo Daniel con un lenguaje neutro.*

Nejčastější situací byl indikativ vyskytující se po operátoru (a to ve 34 případech). Následně pak operátor ve spojení se subjuntivem (18 případů) a s kondicionálem (1 případ). Ve formě adverbiale se vyskytl osmkrát.

3.2.3.2.4 Quizás

Opětovně vysoký výskyt operátoru jsem redukoval, stejně jako u předchozí varianty, pomocí filtru s **Ratio: 6**. Z 314 výsledků ve 159 textech jsem dostal tedy 53 výsledků v 50 dokumentech.

Nejčastější výskyt stále ve vědecko-fantastické a politicko-ekonomické literatuře (16 a 10 situací), následně pak v literatuře umělecké (6x).

(112)

<u>Oblast:</u> Argentina		
<u>Operátor:</u> Quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	15
Subjuntiv	-	27
Kondicionál	-	3
Adverbiale		8

- a) *Quizás sorprendió a los operadores menos experimentados la apatía ...*
- b) *Quizás el público la recuerde más por su papel de obsesiva amante de Michael Douglas ...*
- c) *Quizás en esta oportunidad podría repetirse.*
- d) *Quizás al contrario.*

V tomto případě je zřetelná neobvyklá dominance užití subjuntivu nad užitím indikativu po operátoru (27 a 15 případů). Ve třech případech se *Quizás* váže s kondicionálem a osmkrát se objevil jako adverbiale.

3.2.3.3 Paraguay

Nejseverněji položený stát z laplatské trojice. Jižná a západní hranice tvoří Argentina, ze severu ji obklopuje Bolívie a východní stranu ohraničuje území Brazílie. Je to vnitrozemský stát, jemuž dominuje hlavním město Asunción.

3.2.3.3.1 quizá

Pro celou paraguayskou oblast je korpus poměrně strohý. Pro tuto formu operátoru nalézá pouze 33 výskytů ve 24 dokumentech, a to nejčastěji se vyskytující v ústním projevu (28x).

(113)

<u>Oblast:</u> Paraguay		
<u>Operátor:</u> quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	3	4
Subjuntiv	0	7
Kondicionál	0	0
Adverbiale	19	

- a) *La palabra ¡Felicidad! es quizá la que más se aproxima a la palabra oriental*
- b) *... quizá porque las calles de Taipei están absolutamente despobladas de automóviles ...*
- c) *... y quizá eso haya nacido a lo mejor de alguna inseguridad ...*
- d) *... la educación es el mejor -y quizá único- antídoto para la corrupción ...*

I přes velice malé množství výskytů lze vyčíst shodu mezi indikativem a subjuntivem, které se objevují stejně často (7 a 7). Ve zbylých 19 případech se jednalo o adverbiale.

3.2.3.3.2 quizás

V CREA se vyskytuje pouze 44 případů tohoto tvaru operátoru v paraquayských textech. Ty se nalézají ve 3 dokumentech a nejčastěji se opět vyskytují v ústním projevu (13x).

(114)

<u>Oblast:</u> Paraguay		
<u>Operátor:</u> quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	2	15
Subjuntiv	0	9
Kondicionál	1	0
Adverbiale		17

- a) ... *el adelanto de las elecciones **puede** quizás ser una solución ...*
- b) *En sentido estricto, quizás sólo **puede** calificarse de feministas ...*
- c) ... *y quizás al retorno ya **tenga** la decisión definitiva.*
- d) ... *donde **cabría** quizás ...*
- e) *"Algún día quizás"*

V tomto případě převyšuje výskyt indikativu výskyt subjuntivu o téměř polovinu (17 a 9 výskytů). V jednom případě se také operátor vázal na kondicionál a 17 krát se jednalo o adverbiale.

3.2.3.3.3 Quizá

Pro tento tvar existuje v korpusu pouhých 5 výskytů:

(115)

<u>Oblast:</u> Paraguay		
<u>Operátor:</u> Quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	2
Subjuntiv	-	2
Kondicionál	-	0
Adverbiale		1

- a) *Quizá a nosotros nos **va a servir**.*
- b) *Quizá **haya** que buscar otras salidas ...*
- c) *Quizá querido, digo, porque ...*

3.2.3.3.4 Quizás

A podobně jako u *Quizá*, i u *Quizás* máme velice malé množství nalezených operátorů. Jedná se o 6 případů.

(116)

<u>Oblast:</u> Paraguay		
<u>Operátor:</u> Quizá		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	-	3
Subjuntiv	-	3
Kondicionál	-	0
Adverbiale		0

- a) *Quizás nos **hemos metido** excesivamente en el tema electoralista en el país ...*
- b) *Quizás algunos se **vean** tentados a juzgar por simples hechos comunes*

3.3 Závěrečné hodnocení

3.3.1. Srovnání na úrovni států

3.3.1.1 Andská oblast

3.3.1.1.1 Bolívie (Bolivia)

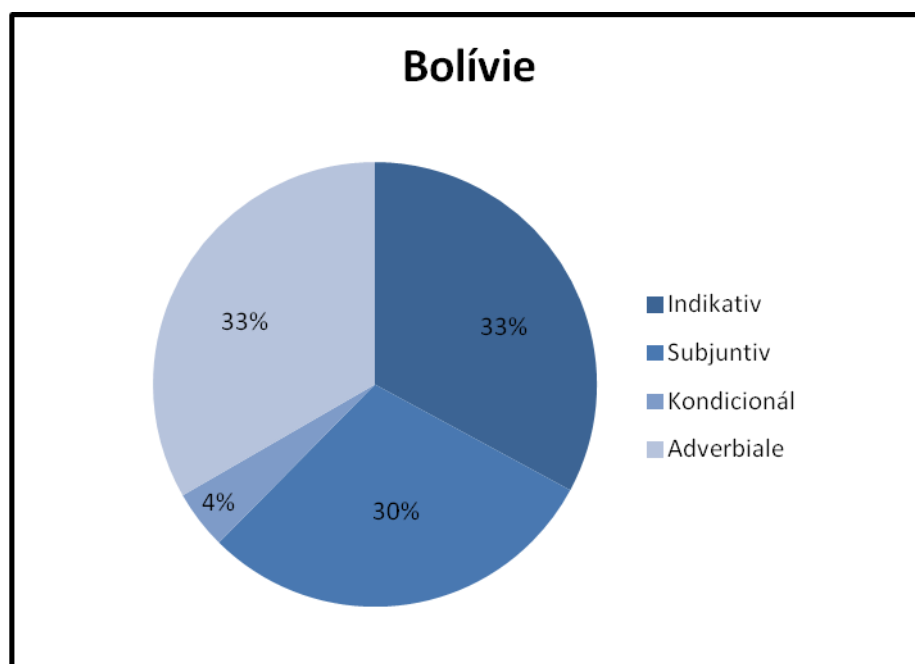
Celkem jsem zkoumal 234 případů v bolivijských textech. Nejčastěji se operátor vyskytoval ve funkci adverbiale. Bylo tomu tak v 78 případech. Dále byla velice často zastoupena varianta spojení operátoru (*Quizá, Quizás, quizá, quizás*) se slovesným tvarem indikativem, a to 77 krát. 69 krát se operátor vyskytoval po boku subjuntivu a v deseti situacích se pojil s kondicionálem.

(117)

<u>Oblast:</u> Bolívie		
<u>Operátor:</u> quizá, quizás, Quizá, Quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	1	76
Subjuntiv	0	69
Kondicionál	0	10
Adverbiale		78

Pro větší přehlednost jsem data v tabulce vyjádřil i graficky:

(118)

Zde lze vidět, že ve třetině případů (33%) se operátor vyskytuje ve funkci adverbiala a nepojí se s žádným slovesným tvarem. Téměř stejně často (pouze o jeden výskyt méně) se operátor vyskytuje ve spojení se subjuntivem. Ve 30% se jednalo o spojení s indikativem a v pouhých čtyřech procentech se váže na kondicionál.

Lze tedy říci, že v Bolívii je, co se CREA týče, mírně častější výskyt indikativu s operátorem než subjuntivu.

3.3.1.1.2 Ekvádor (Ecuador)

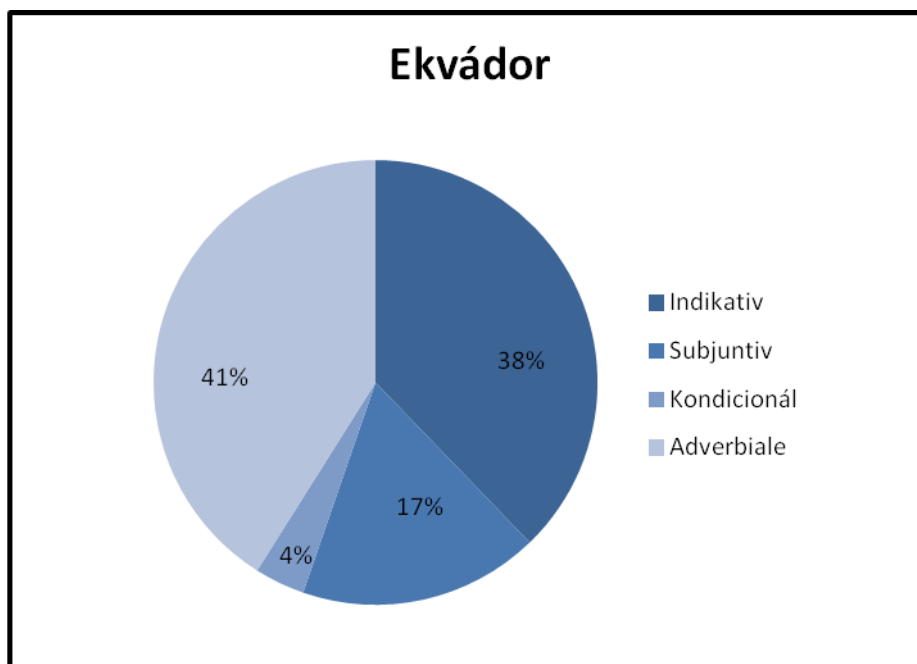
U druhé andské země v pořadí jsem zkoumal celkem 242 případů. Nejčastějším z nich byl, stejně jako u Bolívie, výskyt ve formě adverbiala (celkem ve 101 případech). Druhým nejčastějším výsledkem bylo opět spojení operátoru s indikativem (93 případů), dále ve 43 případech se spojil operátor se subjuntivem a pouze 9 krát s kondicionálem. Tyto údaje jsem opět zanesl do tabulky.

(119)

<u>Oblast:</u> Ekvádor		
<u>Operátor:</u> quizá, quizás, Quizá, Quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	9	84
Subjuntiv	0	43
Kondicionál	0	9
Adverbiale		101

Opět graficky vyjádřeno:

(120)

Již při prvním pohledu na graf (120) je patrné, že je výskyt indikativu je opět častější, než subjuntivu. Ovšem tentokrát se jedná o více než dvojnásobek. Indikativ se vyskytoval celkem v 38% všech nalezených případů, zatímco subjuntiv pouze v 17%.

3.3.1.1.3 Peru (Perú)

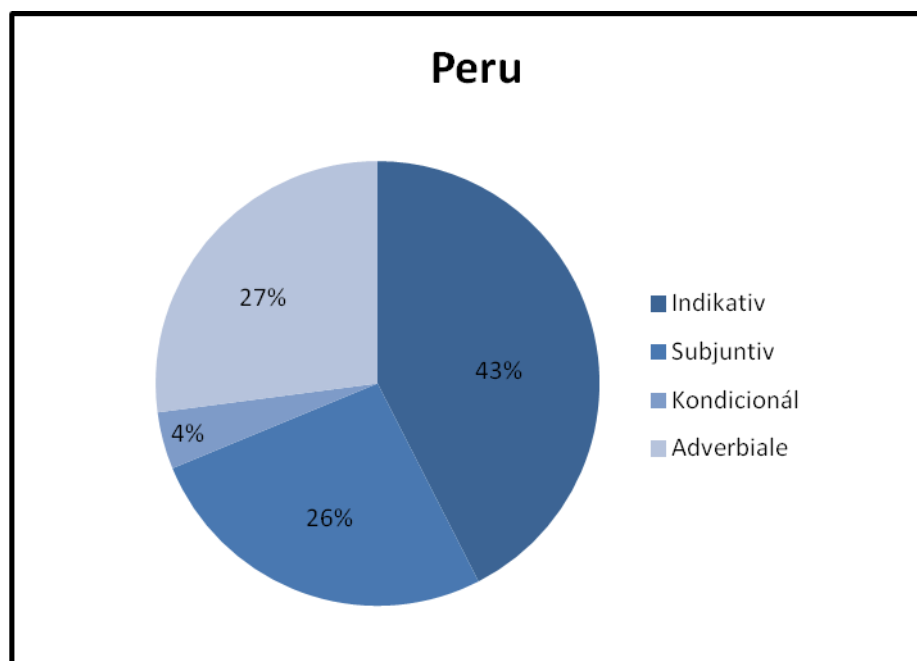
Pro všechny čtyři verze operátoru jsem pracoval celkem s 240 případy. Nejčastěji se vyskytuje případ, kdy se k operátoru váže indikativ (102x), stejně tak jako tomu bylo i u předcházejících států. Se subjuntivem se pojí operátor 63x. Desetkrát se váže na kondicionál a v 65 případech zastával funkci adverbiale.

(121)

<u>Oblast: Peru</u>		
<u>Operátor: quizá, quizás, Quizá, Quizás</u>		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	14	88
Subjuntiv	1	62
Kondicionál	0	10
Adverbiale		65

Grafické vyjádření:

(122)

Na tomto grafu můžeme pozorovat úbytek výskytu ve formě adverbiale v porovnání s Bolívií nebo Ekvádorem. Zaujímá už pouze 27%. Opět je zde značná převaha indikativu nad subjuntivem (43% a 26%) a stále malé procento výskytu kondicionálu.

3.3.1.2 Chilská oblast

3.3.1.2.1 Chile

Vzhledem k tomu, že celá tato oblast je reprezentována pouze jedním jediným státem, rozhodl jsem se statistiku Chile uvést až v následující části (kap. 2.3.2 Srovnání na úrovni oblastí).

3.3.1.3 Oblast Río de la Plata

3.3.1.3.1 Uruguay

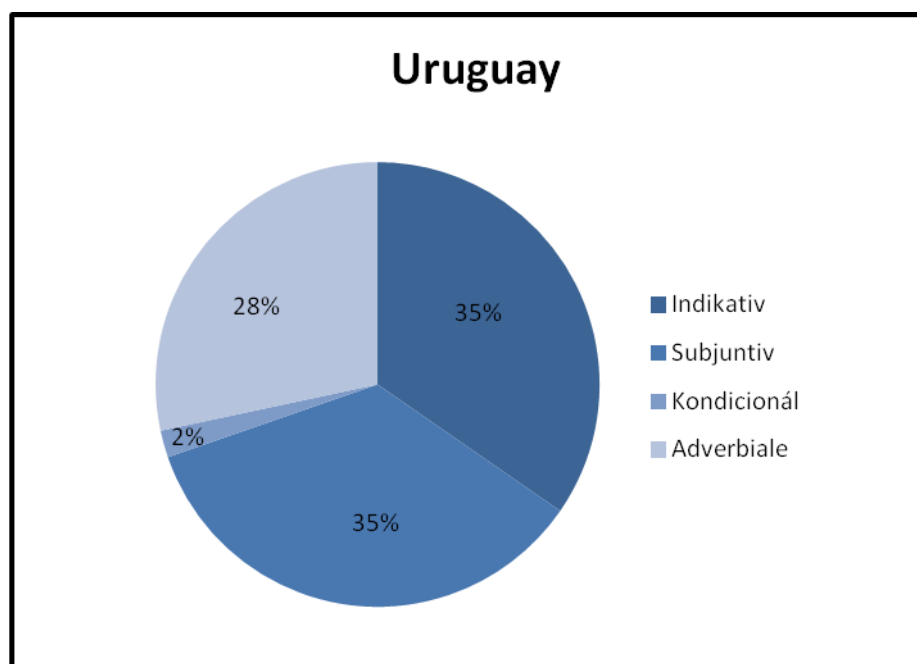
Pro všechny uruguayské verze operátoru jsem pracoval s 254 výskyty. Téměř shodně se vyskytuje indikativ a subjuntiv (88 a 89 výskytů). Minimum je výskytů s kondicionálem a dohromady ve dvaasedmdesáti případech se jednalo adverbiale.

(123)

<u>Oblast:</u> Uruguay		
<u>Operátor:</u> quizá, quizás, Quizá, Quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	5	83
Subjuntiv	1	88
Kondicionál	0	5
Adverbiale		72

Tabulku jsem opět převedl do grafu:

(124)

Lze vidět, že v porovnání s ostatními dosud znázorněnými státy se vyrovnal počet vazeb operátoru se subjuntivem a indikativem (shodně 35%). Necelá třetina nálezů byla adverbiale a již tradičně minimální procento vazeb operátoru a kondicionálu.

3.3.1.3.2 Argentina

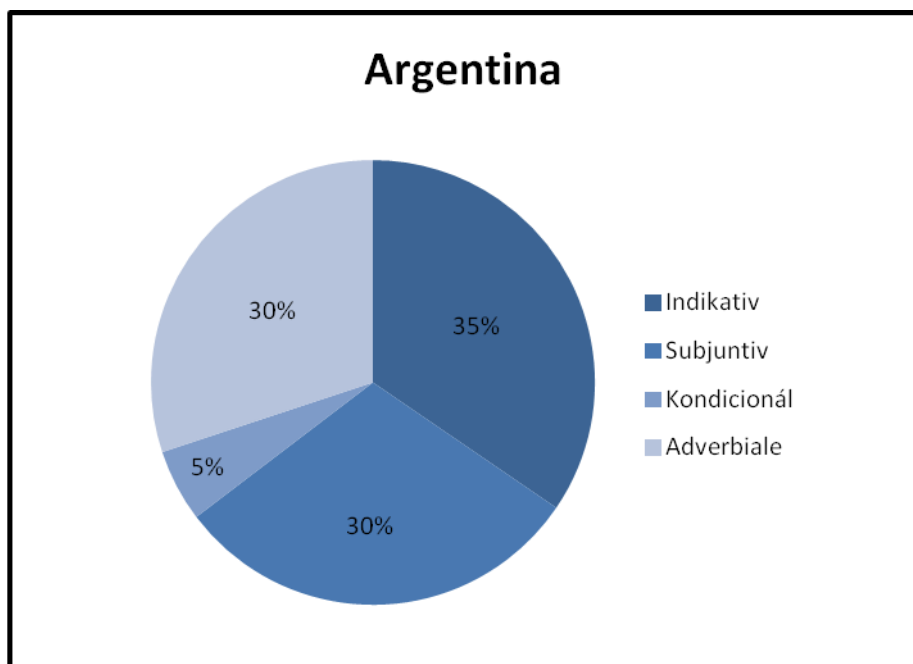
Ze všech argentinských výskytů operátoru jsem pracoval s 246 případy. Nejčastěji se jednalo o užití indikativu, shodně se 74 výskyty se vyskytl operátor + subjuntiv a operátor ve funkci adverbiale. 13 situací následoval po operátoru kondicionál.

(125)

<u>Oblast:</u> Argentina		
<u>Operátor:</u> quizá, quizás, Quizá, Quizás		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	11	74
Subjuntiv	1	74
Kondicionál	3	10
Adverbiale		74

Grafické vyjádření:

(126)

Velice podobný graf první zkoumané zemi z Laplatské oblasti (Uruguay). Indikativ zde lehce převyšuje subjuntiv, výskyt adverbiale stále kolem 30%. A zvýšený počet kombinací operátoru a kondicionálu (5%)

3.3.1.3.3 Paraguay

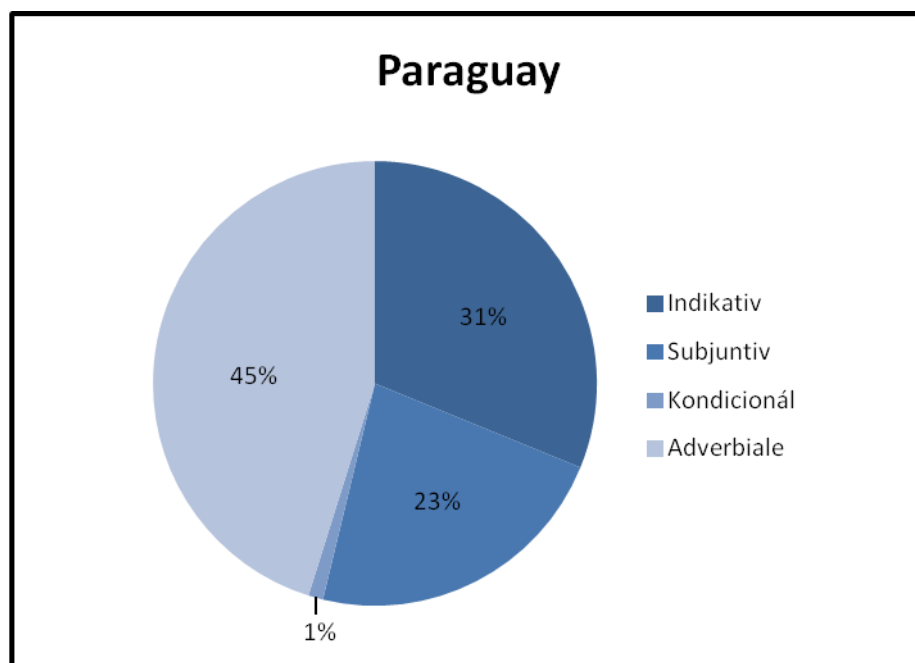
V paraguayských textech jsem našel pouze 93 výskytů operátoru v jakékoliv variantě. Nejčastěji se jednalo o adverbiale (42 krát). Dále bylo poměrně časté spojení operátoru a indikativu (29 krát) a spojení operátoru a subjuntivu (21 krát). Pouze jednou se kombinoval operátor s kondicionálem

(127)

<u>Oblast: Paraguay</u>		
<u>Operátor: quizá, quizás, Quizá, Quizás</u>		
Forma výskytu	Před	Po
Indikativ	5	24
Subjuntiv	0	21
Kondicionál	1	0
Adverbiale		42

Tabulku jsem převedl do grafu:

(128)

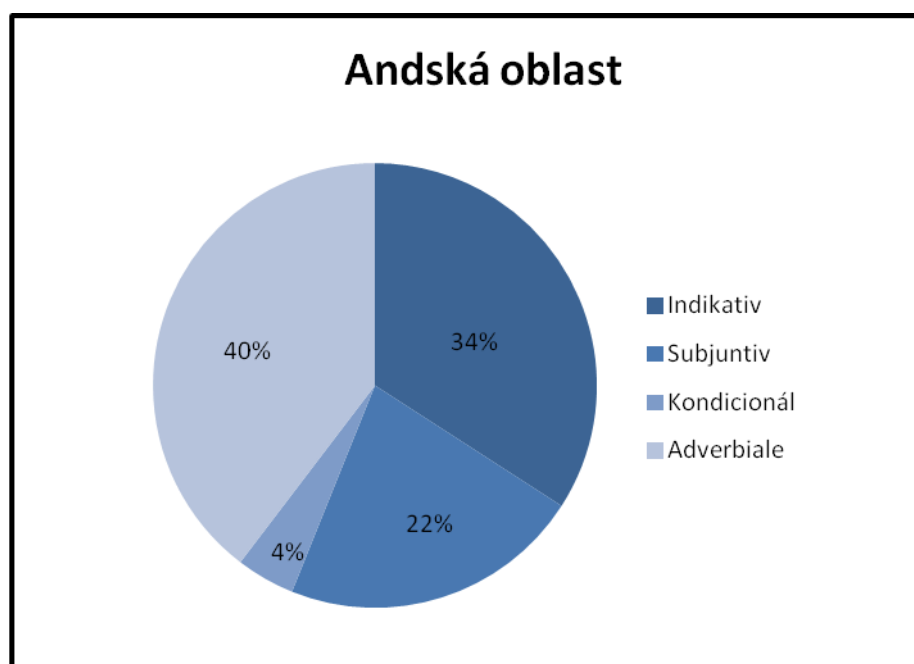
V porovnání s ostatními státy se velice často objevuje operátor ve funkci adverbiale (zde 45%), ostatní poměry zůstávají přibližně stejné jako u Argentiny a Uruguaye, tedy indikativ lehce převyšuje výskyt subjuntivu.

3.3.2 Srovnání na úrovni oblastí

3.3.2.1 Andská oblast

Celkový počet zkoumaných případů byl 720. Nejpočetnější (40%) byl výskyt operátoru jako adverbiale. Druhou nejčastější verzí byla kombinace operátoru a indikativu (34%), následovala kombinace operátoru a subjuntivu (22%) a minimální zastoupení užití kondicionálu (4%). Procentuální poměr u jednotlivých zemí byl poměrně vyrovnaný.

(129)

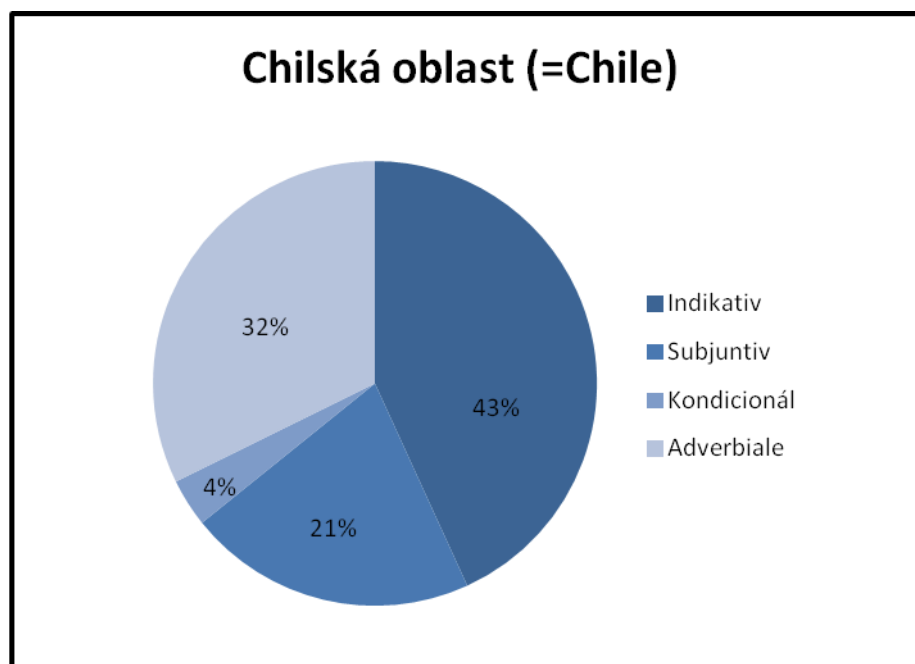

3.3.2.2 Chile

Vzhledem k zastoupení chilské oblasti pouze státem Chile je množství zkoumaných situací podstatně menší, než v případě oblasti andské nebo Río de la Plata.

Celkem jsem pracoval s 257 výskyty. Většinou se jednalo o užití tvaru indikativu po operátoru (43%). Druhý nejčastější byl výskyt operátoru coby adverbiale (32%). Ve 21% se jednalo o spojení operátoru se subjuntivem a 4% se pojily s kondicionálem.

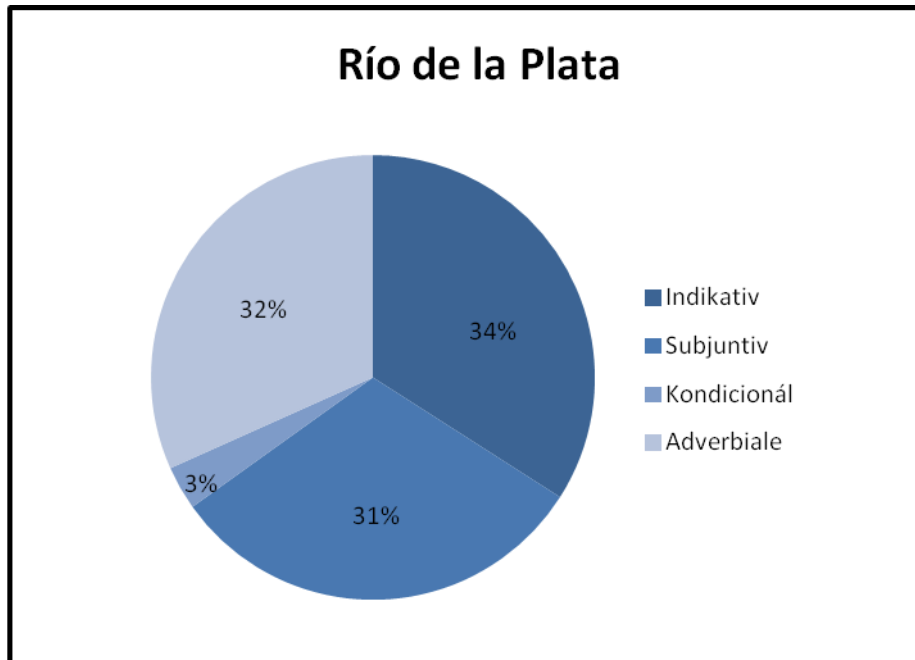
(130)

3.3.2.3 Oblast Río de la Plata

V této oblasti jsem počítal celkem s 594 příklady. Poměrně rovnoměrně je zastoupen jak výskyt indikativu, subjuntivu, tak výskyt operátoru ve funkci adverbiale. Je zde také výrazněji zastoupen subjuntiv, než v předchozích oblastech.

(135)

4 Závěr

Tématem této bakalářské práce bylo užití subjuntivu a indikativu po operátorech pravděpodobnostní modality v jihoamerické španělštině, konkrétně v oblasti andské, chilské a oblasti Río de la Plata. Za pomoci teoretických znalostí, prezentovaných v druhé části této práce, jsem analyzoval výskyty operátoru *quizá* (a všech jeho variant) v daných oblastech, a to pro každou zemi zvlášť.

V této práci jsem našel celkem tři formy slovesa, vyskytujícího se po operátoru pravděpodobnostní modality. Jednalo se o indikativ, subjuntiv a kondicionál. V ostatních případech měl operátor funkci adverbiale.

Z andských zemí se jednalo o Bolívii, Ekvádor a Peru. Zde výskyt indikativu po operátoru *quizá* převýšil výskyt subjuntivu. Indikativ se vyskytl ve 34% zkoumaných případech, subjuntiv pak pouze ve 22%.

Chilskou oblast vyplňuje pouze stát Chile. Tedy bylo zde pracováno s nejmenším vzorkem. V tomto případě je výskyt indikativu ještě častější, než jak tomu bylo v případě andských zemí. Ten zde vystupoval ve 43% výskytů a subjuntiv po operátoru následoval pouze ve 21% situacích.

Jako poslední zkoumaná oblast je v této práci zkoumané území Río de la Plata, do kterého spadají státy Argentina, Paraguay a Uruguay. Zde se užití subjuntivu a indikativu poměrně vyrovnalo. Indikativ zde vystupoval ve 34% a subjuntiv ve 31% všech vět.

Ve všech třech zkoumaných oblastech jsem pracoval s 1571 případy. V 585 případech, což je přibližně 37,2% následoval po operátoru tvar indikativu. Subjuntiv se objevil celkem 414 krát, což zaujímá asi 26,4%. Kondicionál se vyskytoval pouze zřídka. Celkem jsem ho zaznamenal v 57 případech, což odpovídá přibližně 3,6%. Adverbiale jsem zachytil celkem 515 krát, tedy ve 32,8%.

Velice zřídka se také objevily speciální situace. Ty jsem však do žádné ze skupin nezapočítával.

Na základě získaných dat tedy mohu říci, že se v Latinské Americe v andské, chilské a v laplatské oblasti užívá po operátorech pravděpodobnostní modality více indikativ, než subjuntiv. Pouze v malé míře následuje kondicionál a v poměrně velkém množství se operátor *quizá* vyskytl ve funkci adverbiale.

Tyto výsledky mohou však být zkresleny. Odchytky mohou nastat například při užití filtru, který byl potřeba skutečně často. Tehdy počítač vybírá každou „X-tou“ situaci³¹.

Další odchylka také mohla vzniknout při výskytu příliš malého množství výsledků. Dělo se tak například při zkoumání paraguayských textů, kde bylo nalezeno pouhých 93 výskytů operátoru *quizá*, nebo jeho jiné varianty. Takto malý vzorek neudává přesné informace o užití indikativu či subjuntivu v tomto případě. Ale ani větší čísla nepodávají dokonalou zprávu o této problematice.

Případná odchylka mohla také vzniknout při volbě operátoru. Předmětem mého výzkumu totiž nebyly všechny operátory, ale zvolil jsem pouze operátor *quizá* (a jeho varianty *quizás*, *Quizá*, *Quizás*).

Z tohoto výzkumu je však jasně vidět, že současná jihoamerická španělština tíhne k benevolenci při užití subjuntivu či indikativu.

po operátorech pravděpodobnostní modality.

31 „X“ je číslo nastavené do měřítka filtru (viz. kap. 2.1 Práce s korpusem a průběh výzkumu)

Cizojazyčné resumé

El tema de mi tesis es el análisis del uso de subjuntivo e indicativo que se usan después de operadores modales de probabilidad en América Latina. Para la investigación he elegido las zonas de los Andes, de Chile y la zona de Río de la Plata. He elegido este tema a causa de que me interesa la morfología española y la lengua española en general.

El objeto de mi tesis es identificar la frecuencia (en el corpus CREA de la Real Academia Española) con la que se aparece el subjuntivo e indicativo. He decidido a concentrarse al operador *quizá* y sus variantes, es decir *quizá*, *quizás*, *Quizá*, *Quizás* en la zona de los Andes (donde se encuentran Bolivia, Ecuador y Perú), de Chile y la zona de Río de la Plata (con los estados Argentina, Paraguay, Uruguay). A causa de la aparición muy frecuente he usado el filtro que ofrece el corpus CREA y por eso no he trabajado con todas las variantes. Lo he hecho por ejemplo en la zona de los Andes donde he usado el filtro, pues he trabajado con el ejemplo de cada quince. En la base de las teorías ya mencionadas en la parte primera he analizado la aparición del operador *quizá* y he encontrado tres formas del verbo que se aparecen después de éste – indicativo, subjuntivo y condicional. En otros casos el operador tuvo la función de adverbio. En la parte teórica he mencionado la gramática que se dedica a esta tema, las formas de subjuntivo e indicativo y como se dividen. Para la ilustración de este fenómeno he mencionado los ejemplos en los que se usan, como se dividen los adverbios y sus cualidades.

La segunda parte, la parte práctica, se consta de tres partes. En la primera he descrito el trabajo con el corpus CREA y el método de mi análisis y en la segunda la he hecho. He creado 28 capítulos en total (pues 7 estados y 4 formas de la aparición del operador *quizá*), cada contiene la tabla con los resultados, la evaluación breve y la frecuencia con que se aparecen según el tipo de texto. A causa de su exigencia al tiempo y a los resultados es la más larga de todas. La última parte de la parte práctica contiene la evaluación de los resultados que son también divididos y comentados en dos puntos de vista. Primero he comparado todos los resultados de cada estado con la tabla que les ilustran. Segundo he evaluado los resultado según las zonas (la zona de Los Andes, Chile y Río de la Plata) y también he ilustrado los resultados en la tabla.

La aparición de indicativo en la zona de los Andes, pues en Bolivia, Ecuador y Perú ha sobrepasado la aparición del subjuntivo que se ha aparecido en 22% de los casos de lo contrario del indicativo que cuenta con 34% de los casos dados.

En la zona de Chile he trabajado con pequeña cantidad de ejemplos a causa de que en esta zona se encuentra solo el estado de Chile. En este caso es la aparición de indicativo más grande que en la zona de los Andes. He encontrado el indicativo en 43% de los casos al contrario del subjuntivo que se ha aparecido solo en 21% de los casos.

La zona de Río de la Plata (donde se extienden estados de Argentina, Uruguay, Paraguay) es la última donde he analizado la frecuencia de subjuntivo e indicativo. A la base de los datos del corpus he conocido que la frecuencia es casi la misma. He encontrado el indicativo en 34% y subjuntivo en 31% de los casos.

A base de estos resultados obtenidos llegamos al fin que después del operador modal de probabilidad el indicativo se usa más que el subjuntivo si nos concentramos a las zonas en Latinoamérica ya mencionadas. El condicional no se aparece tanto pero lo que se aparece mucho es el operador *quizá* en la función de adverbio. Pero lo que es importante decir es que estos resultados pueden ser irrelevantes. Por ejemplo en casos cuando se usa el filtro se pueden producir desviaciones porque el corpus elige cada situación de X^{32} . Otras desviaciones se producen cuando trabajamos con la pequeña cantidad de los resultados. Esta situación la podemos ver en el capítulo “2.2.3.3 Paraguay“ donde hemos analizado el uso de subjuntivo e indicativo en el estado Paraguay a causa de que hemos obtenido solo 93 casos del operador *quizá* y sus variantes. A base de estos resultados no podemos decir con la exactitud si se usa más el subjuntivo o el indicativo. Por eso no son los resultados exactos pero se acercan al su uso real.

Porque el objeto de mi análisis no fueron todos operador pero he elegido solo el operador *quizá* se ha podido producir otra desviación.

A base de todos los resultados ya mencionados se puede decir que español en América Latina dispone con la gran benevolencia en cuanto al uso de subjuntivo e indicativo después de operadores modales de probabilidad

³² „X“ es el número que se da en el filtro (más en el capítulo 2.1 Práce s korpusem)

Seznam použité literatury

BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio; DUBSKÝ, Josef; KRÁLOVÁ, Jana, *Moderní gramatika španělštiny*, Plzeň 1999, ISBN 80-7238-054-0

BOSQUE, Ignacio a kol., *Nueva gramática de la lengua española*, España 2010, ISBN 978-607-07-0360-7

CARRETERO, Marta, *Una propuesta de tipología modalidad: la aceptación como categoría modal*, Madrid 1991-92

GÓMEZ, TORREGO, Leonardo, *Gramática didáctica del Español*, Madrid, Ediciones SM 1998, ISBN 84-348-5440-6

MARTÍ SÁNCHEZ, Manuel, *Construcción e interpretación de discursos y enunciados: Los mercados*, Madrid 2003

ZAVADIL, Bohumil, *Kategorie modality ve španělštině*, Praha 1980

Internetové zdroje

<http://corpus.rae.es/creanet.html>

www.rae.es

Seznam použitých zkratk

Aj.	a jiné
Ad.	a další
Atd.	a tak dále
Atp	a tak podobně
CREA	Corpus de Referencia del Español Actual
Kol	kolektiv
Např.	například
RAE	Real Academia Española
Resp..	Respektive
Tzv	takzvaný/á/é

Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1: Výčet výskytů operátoru quizás v Bolivijských textech

(zdroj: <http://corpus.rae.es/cgi-bin/crpsrvEx.dll>)

Příloha 2: Operátor quizás v textu

(zdroj: <http://corpus.rae.es/cgibin/crpsrvEx.dll?visualizar?tipo1=5&tipo2=0&iniItem=0&ordenar1=0&ordenar2=0&FID=160512%5C018%5CC000O16052012185835046.936.932&desc={B}+{I}+quiz%E1s{I},+en+todos+los+medios,+en+{I}CREA+{I}+,+en+{I}BOLIVIA+{I}{B}{BR}&tamVen=1&marcas=0#acierto0>)

Concordancias.

Pantalla: 1 de 5. Siguiente 1 2 3 4 5 Ver párrafos

Nº	CONCORDANCIA	AÑO	AUTOR
1	a a qué atenerse en cuanto a aquél. Mucho de eso, quizás demasiado sin temor de caer en la hiperbole, I	** 2003	PRENSA
2	obra del realizador pacoño. Ideas tiene, incluso quizás de sobra, pero carece de la más mínima noción	** 2003	PRENSA
3	su trabajo musical con la dramaturgia y la danza, quizás de ahí que sus obras sean tan completas y mult	** 2002	PRENSA
4	egocios de la peatonal Bolívar se inundaron. Pero quizás la peor parte del problema la soportan los más	** 2004	PRENSA
5	l presidente Luiz Inacio Lula da Silva señaló que quizás sea necesario "algún cambio" en un decreto que	** 2004	PRENSA
6	to Ayma, un comunicador que nos apoya muchísimo y quizás por eso, resulta que un 50 por ciento son ayma	** 2001	PRENSA
7	que nos ha apoyado desde que hemos llegado aquí y quizás no hemos respondido a todas esas expectativas"	** 2001	PRENSA
8	como robado. No sabemos si es el mismo o es otro, quizás sea una copia de éste", dijo García. Según la	** 2000	PRENSA
9	dades habituales que ahora incluyen mirarse feo y quizás hacer alguna mueca cuando se cruzan en el edif	** 2000	PRENSA
10	y quedará un vocal que tenía toda la razón: pero quizás sea al revés", sostuvo el presidente de la CNE	** 2000	PRENSA
11	s de esta preparación y, quién sabe, en el futuro quizás vengan otros deportistas del exterior a experi	** 2000	PRENSA
12	lo imaginaba así, un partido difícil y duro, pero quizás pude dar un poquito más. Él jugó muy bien", re	** 2000	PRENSA
13	o de mis posibilidades intento ser un buen padre, quizás soy excesivamente duro con mis hijos, a veces	** 2000	PRENSA
14	zás soy excesivamente duro con mis hijos, a veces quizás soy muy poco flexible, soy un hombre con regla	** 2000	PRENSA
15	ventaja que en el largo plazo eso va a resultar", quizás por ejemplo con mi hija no tengo el dialogo qu	** 2000	PRENSA
16	", protesta ante la falta de incentivo cultural o quizás de reconocimiento a su obra, si él mismo no re	** 2000	PRENSA
17	r que estamos clasificados como de alto riesgo... quizás somos los últimos que lleguemos a acceder a es	** 2000	PRENSA
18	apa Por SAMUEL MENDOZA Durante su reciente viaje, quizás el último que realiza durante su gestión, el v	** 1997	PRENSA
19	o fue así. Simplemente nos dejaron, se perdieron, quizás se cansaron. Y tuvimos que caminar; cada uno p	** 1997	PRENSA
20	años cumplidos, es una situación estimulante que quizás merece la visión de sociólogos agudos como lan	** 1997	PRENSA
21	ición de hacer exigencias y poner condiciones que quizás ni un candidato movimientista en su lugar podr	** 1997	PRENSA
22	amigo se resistió heroicamente a ser carneado, y quizás gracias a esa su actitud hoy sobrevive. A mi a	** 1997	PRENSA
23	e, por eso la hora de la sesión y su duración que quizás pueda homologarse como un récord Guinness. La s	** 1997	PRENSA
24	uere defender la Tierra Nuestra, privilegiada, o quizás única en el Cosmos Infinito, tan llena de bell	** 1996	PRENSA
25	columnistas del país. Esta posición de "La Razón" quizás lleve todavía a percepciones a veces equivocad	** 1996	PRENSA

Príloha 2

Párrafo nº 1.

10 406 R

UNA MIRADA Crítica a faustino mayta visita su prima, de roberto calasich

NI Ed Wood lo hubiera hecho así!

Creemos que ni el verdadero Ed Wood, a quien se le achaca la fama de ser el director más torpe y desprolijo de Hollywood, hubiera hecho un bodrio como Faustino Mayta visita su prima, dice el autor. Hay un desconocimiento casi total de lo que es narrativa fílmica, añade. La "pelí" se exhibe en el cine México

Francesco Diaz Mariscal

La fama, esa casquivana, angurriente y deseada cortesana que muchos aspiran a poseer, suele ser predecesora de su amancebado en arribar a un lugar. Así, cuando su amante o eventual propietario también se introduce en éste, los presentes saben ya a qué atenerse en cuanto a aquél. Mucho de eso, **quizás** demasiado sin temor de caer en la hiperbole, le pasa a Robby Calasich, el mal llamado enfant terrible del audiovisual boliviano.

Ocurre entonces, como quien no desea la cosa, un fenómeno burmerang que de seguro no debe ser agradable para el mismo entusiasta y emprendedor de la pegatina de imágenes (mérito a ser reconocido, conengamos de entrada; si algo tiene digno de aplauso Calasich es su tenacidad y tozudo empeño por estar casi siempre en el centro de la palestra, metido a la fuerza y con infinitos empujones entre los fabricantes de sueños a través de luces, cámaras y micrófonos). Abrumado por el gran peso específico de sus anteriores realizaciones, este guionista y director corre casi siempre - sólo para no caer en generalidades, conste- el riesgo de que un espectador cualquiera se predisponga ante lo nuevo que presentará.

El hombre del lente mortal

Ese prejuicio, para peor, no viene de un solo lado, sino de

AÑO: 2003

AUTOR: PRENSA

TÍTULO: Fondo negro. Suplemento de La Prensa, 01/06/2003 : UNA MIRADA Crítica a faustino mayta visita su pri ...

PAÍS: BOLIVIA

TEMA: 04. Cine y video

PUBLICACIÓN: La Prensa - Editores Asociados (La Paz), 2003